

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

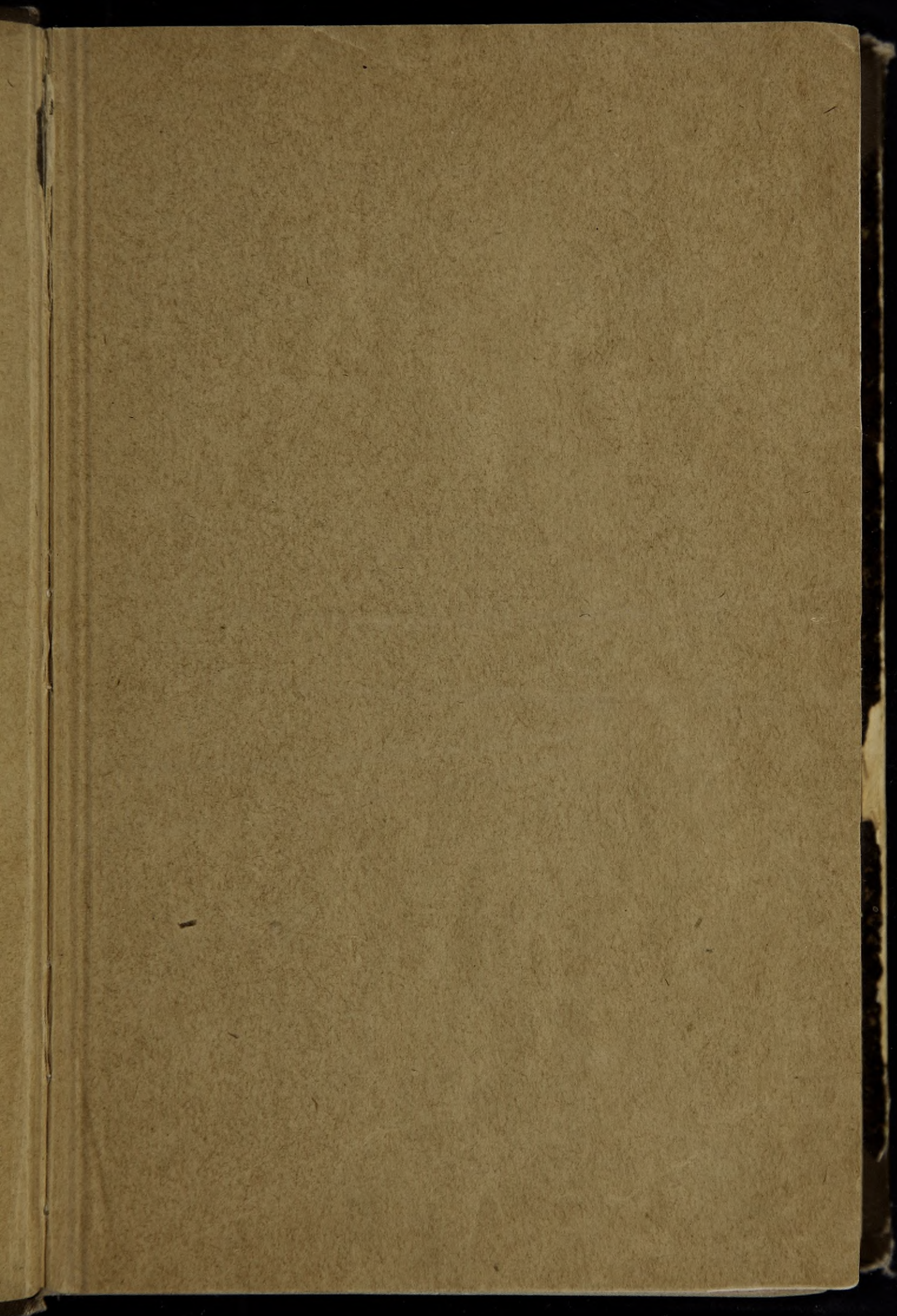

Till
Son

A. Ch. Edgren, f. Leffler:

UR LIFVET

TREDJE SAMLINGEN

1.

*KVINLIGHET OCH EROTIK.
GUSTEN FÅR PASTORATET.*

Pris: 1 kr. 25 öre.

STOCKHOLM
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGS-EXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1883.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

A. CH. EDGREN f. LEFFLER:

UR LIFVET.

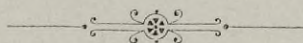

TREDJE SAMLINGEN.

FÖRSTA HÄFTET:

KVINLIGHET OCH EROTIK.
GUSTEN FÅR PASTORATET.

STOCKHOLM

Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGS-EXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1883.

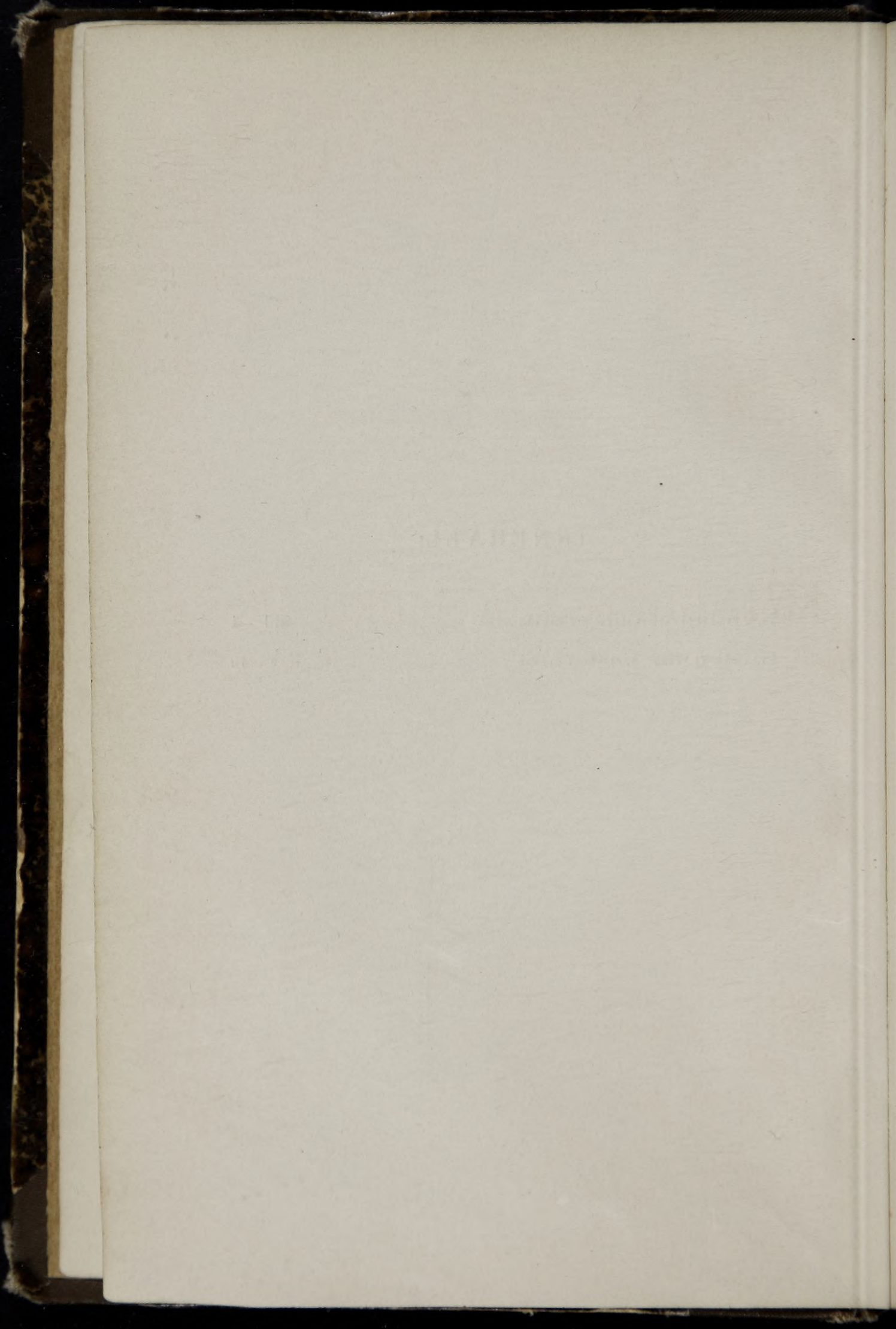

INNEHÅLL:

Kvinlighet och erotik.....	Sid. 1
Gusten får pastoratet.....	» 49

KVINLIGHET OCH EROTIK.

»**D**ycket täckt i sanning — en alt för täck
grupp», sade den artige fotografen. »Mor
och dotter så där förtroligt tillsammans!»

»Det är inte min dotter», sade den gamla, leende.

»Åh, åh! sonhustru då, förmodligen! Eller, jag
menar — inte sonhustru, men en liten fästmö, säker-
ligen!»

Den unga rodnade lifligt vid dessa ord — en
plötslig rodnad, som jagade blodet upp i ett par
underliga spetsar uppåt tinningarna.

»Nej — vi äro bara två goda vänner», sade fru
Rode, »fast det är en liten olikhet i ålder, förstås.»

»Ser du», hviskade den unga flickan ifrigt, då
fotografen sysslade vid apparaten. »Jag visste nog,
att det skulle ge anledning till sådana gissningar.
Och när nu porträttet kommer till Alger, så skola
alla Rikards vänner naturligtvis tro det samma.»

»Åhnej, porträttet kan då i alla fall lyckligtvis
inte rodna. Det är just du själf, som ger stöd åt
dessa rykten genom att blossa så där vid minsta an-
spelning.»

»Ja — är det inte förargligt — är det inte dumt
och meningslöst att blodet så där skall rusa upp i

ens ansigte, när man als inte vill det och utan något skäl!»

»Var så god — ansigtet något mer hitåt, om jag får be!»

»Vänta — jag ville bara ordna omgifningarna litet bättre först.»

»Förlåt, min nådiga fröken, jag försäkrar att fröken kan lita på min artistiska blick i det afseendet.»

»Men det är inte fråga om det artistiska nu», inföll fru Rode. »Jag ville så gärna att omgifningarna skulle se ut som de vanliga i vårt hem. Det är just därför vi tagit med länstolen och lampan — porträttet skall skickas som julklapp till min son, som är i Alger. Han är löjtnant vid generalstaben, men har gått i fransk krigstjänst och har inte varit hemma på tre år — och det skall glädja honom att få en liten bild från vårt dagliga lif.»

»Alltid skall tant prata och babbla i onödan bara det blir tal om din son», hviskade flickan skämtsamt, i det hon kysste den gamla på örat. »Hvad har fotografen med det där att göra? Det tjänar ju bara till att styrka hans misstankar, begriper inte tantis det!»

»Han måste ju veta hvarför vi nödvändigt vilja anordna allting efter vårt eget hufvud», svarade fru Rode, litet tillrättavisande. »Ställ nu lampan på sin rätta plats, som vi kommit öfverens om. Och brevet! hvar är brevet? Åh, så förargligt — nu har jag visst glömt det hemma. Alie, tag hit min svarta

påse. Hvar är den? Nu skall man få se, att den ligger kvar i vagnen.»

Hon började att med den största oro leta i fickor, på bord och stolar och talade i en så ängslig ton, som vore det fråga om en verklig olyckshändelse.

Alie storskrattade.

»Jag undrar, hur många gånger den svarta påsen varit bortkommen och tant färdig att få slag af förskräckelse», sade hon. »Naturligtvis ligger den här — se, bakom ryggen på tant! Ack den slarfviga, orediga lilla gumman!«

»Förlåt — men jag tycker det skulle se naturligare ut, om fröken hölle brevet i handen och läste högt ur det för sin mor — för frun, menar jag.»

»Nej, nej, det går inte an», inföll fru Rode ifrigt. »Det skall föreställa att ett bref från min son just kommit, och då läser jag det alltid först själf.»

»Seså — nu jollrar hon om sin lille gosse igen», hviskade Alie och nöp henne i armen.

Fotografen försvann bakom apparaten och Alie fortfor: »Ser du det, ditt gamla troll, att till och med fotografen tycker att det vore naturligare, om jag finge läsa brefven strax. Men unnar tant mig det någonsin, kanske? Nej bevars, tant skall förstås alltid vara så viktig och se efter, om de innehålla några hemligheter först. Liksom tant sedan kunde tåga med dem för mig i alla fall! Liksom hon inte så småningom klämde ur sig hvarenda smul.»

»Tyst, pratmakerska! Sitt ordentligt nu och låt

bli att gräla. Du måste se mild och kvinlig ut på porträttet, kan du väl förstå! Och stryk den där otäcka luggen ett litet grand ur pannan. Jag är säker om, att Rikard inte tycker om den.»

»Än se'n! Hvad bryr jag mig om det? Nej», sade hon energiskt, i det hon drog fram håret, som den gamla strukit tillbaka. »Aldrig i evighet går jag in på att ha uppstruket hår, det har jag sagt tant hundra tusen gånger.»

»Stilla nu, om jag får be!»

»Nej, hör nu tantis, låt bli att skjuta ut underläppen så där!» hviskade åter Alie, som ej tycktes vara i stånd att hålla sig stilla en minut. »Jag vill inte ha en svärmor, som ser så där elak ut!»

De voro båda färdiga att brista i skratt, då fotografen varnande höjde handen med elegant utsträckt pekfinger och ropade: »nu börjar jag».

Det var skada, att ej en målares känsliga pensel fick återge den grupp, som nu satt framför fotografiapparaten i den starkt solbelysta ateliern.

Den gamla i sin länstol med den höga, ranka, litet framåtböjda figuren, det oaktadt ålderdomen lifliga och rörliga ansigtet, hvilket visserligen talade om genomgångna sorger men äfven om en spänstig glädighet och en humor, som lekte i de många, fina rynkorna vid ögonen och i det lilla, förnöjda leendet i munvinklarna. Det hvita håret, mjukt och silkeslent, men mycket tunnt, krusade sig vid tinningarna, hufvudet var för öfrigt täckt af en rund, svart sam-

metsmössa, kantad af en bred, gulnad äkta spets, som föll ned öfver nacken.

Den unga, bekvämt uppkrupen i ett soffhörn bredvid henne med ena armen stödd mot bordet och ögonen uppmärksamt fästa på den gamlas ansigte, under det denna syntes läsa högt ur brefvet. En uttrycksfull utpräglad fysionomi, en fin, mjuk figur med snabba, litet fogelaktiga rörelser, mörkblå när-synta ögon med ovanligt stora pupiller och starkt beskuggade af raka, skarpa ögonbryn och en något framträdande panna, öfver hvilken det grågula håret krusade sig lätt och luftigt, liknande ett dammoln, som satts i rörelse af en solstråle. Hakpartiet mycket rundt och vackert, den fina munnen i hög grad känslig och nervös.

Både ansigtet och figuren voro fulla af kvinligt behag, men uttrycket var så medvetet och beherskad, att det i allmänhet verkade något afkylande på de män, som fångslades af Alies kvinliga fågring och liffulla, skimrande väsen. Det fans mer än en man af hennes beundrare, som drömde om hur hänförande detta fina, rörliga ansigte skulle vara om det en gång kunde lemna sin reflekterade förbehållsamhet och smälta i kvinlig ljufhet. Och att älskas af en sådan kvinna som Alie, att se dessa allvarliga, litet grubblande, alt för kritiskt forskande ögon vekna till ett uttryck af ömhet och hängifvenhet — det hade föresväfvat flere män såsom den största sällhet

på samma gång som den största utmärkelse, som kunde tänkas.

Men denna lycka hade ännu ingen man ernått och man hörde ofta bland ungherrarna det uttalandet om Alie: »vacker, kvick, glänsande — men utan kvinlig känsla».

Rikard Rode hade tillbragt sin julafton ute med några kamrater vid regimentet — fransmän, för hvilka denna dag icke hade någon betydelse. Då han kom hem på natten låg ett stort kuvert på hans bord med moderns handstil. Han öppnade det ifrigt och gaf till ett utrop af glad öfverraskning, då han tog upp det vackra och väl lyckade kabinettsporträttet. Hans mor hade aldrig förr kunnat förmås att låta porträttera sig. Han förstod, att det var Alies energi, han hade att tacka för, att det nu slutligen skett.

Och Alie själf! Ja, af henne hade han visserligen en gång fått ett porträtt, men det var nu redan flera år gammalt. Hon var ännu lika vacker, tycktes det!

Där sutto de båda så förtroligt tillsammans vid vinterlampan i det gamla hemmet. Han kände igen alt ända till den enkla gammalmodiga bordduken, som för länge sedan varit utdömd och likvisst ej ännu tycktes ha blifvit ersatt af en ny. Nej, hans mor hade ju aldrig råd att köpa någonting för egen

del, alt hvad hon kunde spara ihop gick åt till hans dyrbara studieresor.

Det var eget att tänka, att Alie under dessa tre år, han varit borta, kommit att intaga en dotters ställning hos hans mor! Ja, han hade henne att tacka för mycket. När hans syster Ida så plötsligt rycktes bort, kort efter det han anträdt sin utrikes resa, skulle han naturligtvis blifvit tvungen att afbryta sina studier och vända om hem till den ensamma modern, om ej Alie då hade varit villig att intaga sin afidna väninnas plats. Hon hade själf kort förut mist sin egen mor och stod nästan ensam i lifvet, men hon var, ehuru långt ifrån rik, dock tillräckligt förmögen för att kunna lefva oberoende — ja, han visste genom Ida, att hennes plan hade varit att gifva sig ut på resor i främmande länder, och då var det ju alltid en uppoffring att i stället flytta till den gamla, som vid den tiden icke hade tanke för något annat än sin våldsamma, otröstliga sorg.

Fru Røde hade egentligen aldrig tyckt om Alie medan Ida lefde, det visste Rikard mycket väl. Hon hade till och med, alt sedan de båda flickornas barn-dom, ogillat deras förtroliga vänskap, först i anledning af Alies familjeförhållanden — modren lefde skild från sin man, systern var en sångerska af andra rangen med ett något tvetydigt rykte — men sedan också på grund af Alies egen personlighet, som var alt för egendomlig och påfallande för att ej väcka

misstroende hos en mor, som gärna ville göra sin dotter till ett praktexemplar af en normal kvinna. Ja, Alie hade visst varit mycket omogen ännu, då Rikard såg henne sist, ehuru redan då tjugutvå år gammal. Det var så mycket, som jäste hos henne, att hon ej kunde komma till harmoni så lätt som andra, mer torftigt anlagda naturer. Det var något så ombytligt och oberäkneligt i hela hennes väsende — hon kastades mellan entusiasm för vissa allmänna ideér och intressen och en förbehållsam kyla så snart man kom in på känslornas område. Försökte man blott att på långt håll närma sig hennes djupare känslolif drog hon sig ängsligt tillbaka och slog bort hvarje allvarligt ord med skämt.

Rikard undrade, om hon förändrat sig mycket under dessa sista år, då hon och modern nu tycktes förstå hvarandra så väl. Men modern hade nog också förändrat sig, Alies inflytande hade gjort sig gällande öfver den gamlas mottagliga natur, hennes lifsåskådning hade vidgats och Rikard hade mången gång vid läsningen af hennes bref känt, att han hade Alie att tacka för att hans mor förstod honom så väl och kunde följa honom i alla hans intressen. Tidiga sorger och ett enformigt, tillbakadraget lif hade samlat litet damm öfver en af naturen klar intelligens; men på de sista åren hade luften rensats i hemmet, det kände han, en friskare vind hade fått spelrum mellan tak och vägg, hans mor var hans så helt och hållet nu, förstod hon honom i alt, delade alt med honom

såsom sällan ålderdomen förmår göra det med ungdomen.

Rikards känslor värmdes för Alie mer och mer, då han med porträttet i handen tänkte på alt detta. Det var egentligen underligt att han, som alltid varit så lifligt intresserad af henne, dock aldrig hade varit förälskad i henne. Ida hade alltid önskat att han skulle blifva det och gjort alt för att sammanföra dem så ofta som möjligt; med modern åter hade förhållandet varit motsatt. Rikard skrattade ännu, då han tänkte på, hur orolig hon hade varit, om de någon gång händelsevis blifvit lemnade på tu man hand, och hur hon alltid haft ett eller annat litet förargligt yttrande om Alie, när hon tyckt sig märka, att Rikard var mer än vanligt intresserad af henne.

Nå, nu hade väl alt detta förändrat sig. Om de nu, då de återsågo hvarandra, skulle lära att älska hvarandra, så kunde väl förmodligen ingenting glädja modern mer. Fast underligt var det ändå, att hon så föga talade om Alie i sina bref. Hennes namn förekom naturligtvis oupphörligt, så sammanknutet som det var med moderns dagliga lif, men aldrig några uttalanden om hvad Alie under dessa år blifvit för henne, aldrig någonting, som egentligen var egnadt att väcka Rikards intresse för henne. Det var förmodligen en finkänslig grannlagenhet af modern; hon var rädd att Rikard skulle tro, att hon ville inverka på honom i detta afseende, liksom Ida förr försökte göra.

Rikard kände sig egentligen ej skapad för det husliga lifvets undangömda lycka och hade just aldrig varit tilltalad af tanken att gifta sig med en flicka utan nämnvärd förmögenhet. Han älskade lifvet i stor stil och hade alltid drömt om att gå andra vägar än medelmåttans vanliga. Och dock hade han aldrig kunnat besluta sig för att göra ett lysande parti, oaktadt tillfälle därtill mer än en gång erbjudit sig under hans vistelse i utlandet, där han lefvat mycket med inom det högre sällskapslifvet och blifvit firad och bortskämd af vackra och spirituela damer af flera nationaliteter. Var det icke ändå innerst tanken på Alice, som gjort att han hela tiden varit så kallsinnig gent emot dessa förförelser?

Han satt länge kvar med porträttet i handen och moderns bref framför sig. Modern hade skrivit som förklarande text till bilden: »Jag har just fått bref från dig, och Alie sitter otålig och väntar på att få del af innehållet».

Brukade således Alie få del af hans bref? Och väntade hon verkligen med otålighet härpå? Och han, som plägade skriva så förtroligt till modern — lägga hela sitt sjäslif öppet för henne, meddela henne alla sina planer, hvarje den flyktigaste känslöstämning! Hvad Alie kom honom nära med ens! Hon hade således under alla dessa år lefvat i förtrolig beröring med hela hans inre lif. Han började längta efter att återse henne och det var med verklig spänning och en obestämd förkänsla af, att hans lif först

nu skulle börja blifva rikt och personligt, som han på våren styrde kosan mot fosterlandet.

Han väntades tidigt på f. m. med ångbåt från Lübeck. Alie hade just fått hem en ny vårklädning och hade tagit den på, då hon kom in till frukostbordet. Hon brydde sig i allmänhet icke mycket om sin klädsel och kunde nyttja samma klädning dag ut och dag in i årtal. Men när hon gjorde sig något nytt använde hon alltid mycken möda på att välja någonting verkligt vackert, utan att bry sig synnerligen mycket om det herskande modet för dagen. Det fans ett ord, som för henne betecknade det hon mest af allt afskydde i verlden: det banala — antingen det nu gaf sig uttryck i ord, känslor, möbler, kläder eller prydnader! Hällre ohöflig, än banalt artig — hällre hård och fränstötande än banalt känslofull, hällre klädd i afstickande färger och i tyger, som als icke passade för årstiden, än i en banalt vårdad mode-drägt. Den drägt hon nu valt för att mottaga Rikard klädde henne så väl, att fru Rode, som var mycket svag för skönhet och aldrig kunnat tåla en ful människa, blef lifligt betagen, då hon fick se henne, vände henne rundt flera gånger och beundrade henne.

»Mycket, mycket vackert. En så egendomlig, sjögrön skiftning på den där atlasen i lifvet! Jo, jag tackar, jag! Ett så öfverdådigt perlbroderi! Det där som faller ned kring halsen som ett regn — det ser mycket pikant ut. Vänd på dig litet — nej, inte så där, sväng dig om så där hastigt som du brukar. Du

skulle se hur det glimmar af perlorna. Sådant där glitter passar just för dig, en ormaktig, hal liten trollpacka som du är. Det är som något man vill hålla fast, men som alltid glider en ur händerna. Hon är alldeles lik en såpbubbla i dag, hela flickan!»

»Den bilden var inte så dum, lilla tantis», sade Alie, som i dag tycktes vara i ett humör lika strålande som hennes perlor. »Det är ändå roligt att vara väl klädd. Jag känner mig som om jag kunde hoppa öfver småtak i dag.»

Hon stod vid bordet och lade sista hand vid ordnandet af en stor blomskål med perlhyacinter, gullvifvor och blåsippor, instuckna i mossor.

Fru Rode betraktade den varma färgen på hennes kind och det skimmer, som låg öfver hela hennes uttryck; och plötsligt kommo tankar öfver henne, som läto en liten skugga glida öfver hennes öppna, rörliga ansigte.

»Du ämnar väl inte behålla den där drägten på i dag», anmärkte hon tort. »Jag är rädd att Rikard skall finna det löjligt, att du tar på dig det bästa du har så här dags på morgonen.»

Alie svängde sig om med en blytlik rörelse, så att perlorna gnistrade; rodnaden brände sig fast med skarpa kanter uppåt tinningarna; hennes litet nervösa röst, som var ett ytterst känsligt instrument, tolkande alla de växlande stämningar, hon var så angelägen om att dölja, fick ett hvasst och obehagligt tonfall,

då hon inföll: »åh, var inte rädd! Jag skall inte lägga några krockar för tants gullgosse» — och härmed sprang hon in i sitt rum, klädde om sig på två minuter och kom åter ut i sin något illa medfarna, svarta vinterklädning. Feststämningen var borta både hos henne och fru Rode, hvilken satt och grämde sig öfver att hon sårat Alie och funderade på hur hon skulle få henne glad igen.

Denna lilla misstämning kastade en skugga öfver hennes glädje, då hon en stund därefter fick omfamna sin son. Hon såg också att Rikard kände sig obehagligt berörd af det flyktiga och konstladt likgiltiga sätt, hvarpå Alie hälsade honom.

»Hvilken otäck, gammal gumma jag är», sade hon för sig själf. »Jag som just ville att hela hemmet skulle stråla emot honom, då han kom — och så har jag själf förstört hela glädjen med mina dumma och onödiga farhågor.»

»Vänta -- nej, du skall inte berätta någonting förr än Alie kommer in», afbröt hon sonen, då de suto tillsammans i soffan i hvardagsrummet, sedan han packat upp och ordnat alla sina saker, hvilket skedde strax sedan han kommit inom dörrarna. »Låt mig gå efter Alie först.»

»Men hör nu, mamma, säg mig, hvad går det egentligen åt Alie?» utbrast den unge officern och sprang upp. Han satt aldrig många minuter på samma plats. »Hvarför tog hon så snävt och ovänligt emot

mig? Jag som trott mig förstå af mammas bref, att hon ändå hyste både intresse och vänskap för mig.»

»Det gör hon också, Rikard, det kan du vara säker på. Så som hon följt med hela ditt lif under under alla dessa år —»

»Således är det bara den vanliga, svenska tillgjordheten», utbrast han, förtretad. »Jag mins det där sen gammalt — här i norden kan en flicka aldrig vara naturligt vänlig mot en man, utan det skall vara god ton att vara fjär och förbehållsam och försigtig, som vore hennes dygd i fara vid minsta blick från en karl. Jag är van att umgås på en helt annan fot med unga damer, skall jag säga mamma. Amerikan-skorna t. ex. hur naturliga och kamratlikt vänliga äro de icke mot en man, så snart de lärt känna honom. Usch, jag kan inte med det där svenska pryderiet och hyckleriet!»

Han gick af och an och kastade tillbaka rock-uppslagen, som om de tryckte honom på bröstet. »Puh! Hvad det ändå är för en kvalmig atmosfär här i vårt hederliga Sverge.»

»Men det är verkligen inte als likt Alie att vara pryd, det försäkrar jag dig.»

»Nå, så bed henne komma in då och säg, att jag verkligen inte är så farlig. Hon behöfver inte als använda så starka medel för att hålla mig på afstånd. Jag har en mycket fin näsa i det fallet och har ännu aldrig fallit en kvinna besvärlig — aldrig gjort min kur för någon, som ej uppmuntrat mig därtill.»

»Alie, Rikard tycker det är så konstigt af dig, att du håller dig undan på detta sätt» — fru Rode talade i den halföppna dörren in till Alie, som satt och skref, »han är riktigt förargad på dig. Kom ut nu!»

»Jag har inte tid», svarade Alie utan att se upp. »Jag måste få af det här brevet i dag.»

Först vid middagen visade hon sig åter, och fru Rode såg, att Rikards blickar nu underkastade henne en tämligen omild kritik. Detta gjorde henne med ens så förunderligt varm om hjärtat för Alie. Hon höll i själfva verket af henne som en dotter och tålde aldrig af andra den minsta anmärkning mot henne. Hon ville gärna att hennes son skulle beundra henne — bara han icke fäste sig vid henne på allvar. Hvarför hon egentligen var så rädd för detta gjorde hon sig icke riktigt reda för.

»Det är bäst Rikard väljer någon, som jag aldrig förr sett», brukade hon ibland helt uppriktigt säga till Alie. »Jag har så stora fordringar, att ingen som jag känner någonsin kan tillfredsställa mig. Därför vill jag inte känna henne förr än det är för sent att ändra — då får jag naturligtvis lof att försöka vara nöjd.»

Detta hade dock icke hindrat henne att oroas af den lifligaste svartsjuka å sonens vägnar hvarje gång hon sett någon annan man egna Alie sin hyllning.

»Hvad alt är sig likt här», sade Rikard, då de efter middagen suto tillsammans alla tre. »Samma

stick-korg, som jag alltid brukade leka med och trassla till garnet — mins mamma det — och samma gamla, nötta album, som jag till mammas förtviflan brukade sitta och knäppa på.»

»Ja, och du har ännu samma oro i fingrarna, kan jag märka», sade modern och slog honom skämtsamt på händerna.

»Ja, och i benen», inföll han och sprang upp. »Mins du, hur du brukade förmana mig att man bör sitta stilla och icke gå så där af och an, när man talar. Se här — de gamla märkena på mattan efter min kammarmotion här inne om kvällarna. Åh, hvad det altsammans kommer lefvande tillbaka för mitt minne! Men hvad jag icke förstår», sade han och stannade, »det är, att ni kunnat lefva på det här sättet i så många år utan den minsta omväxling. Mamma, som är gammal och gått igenom så mycket, det kan så vara — men Alie — dag ut och dag in lika — och det medan jag tumlat om i lifvet under så många, olikartade förhållanden — gjort fälttåg i Afrika, upplefvat alla möjliga äfventyr — jag vet inte, jag får förnimmelsen af något trångt och förkväfdt när jag tänker på det lif, ni fört. Har du varit lycklig med detta, Alie? Hvad är det som förmått dig att lefva så — det skulle jag bra gärna vilja förstå.»

Han stannade, kastade sig ned i den lilla soffan bredvid henne och började leka med hennes brodergarn.

Hon satt med återhållen andedrägt, lutad öfver sitt arbete. Hennes hjärta bultade våldsamt. Om

han bara ville gå sin väg — ej sitta henne så där nära, ej snudda så där vid hennes axel, som han gjorde, då han lade handen på soffryggen bakom henne. Åh, om han ville resa sig upp och gå — bara en liten bit bortåt rummet, så skulle hon nog återvinna sin själfbeherskning och kunna svara honom lugnt och naturligt. Men att se upp på honom nu, då han satt så nära — det var icke möjligt.

Han väntade några minuter på ett ord från henne — men då hon fortfarande satt med hufvudet nedböjdt, blef han åter förtretad öfver hvad han kallade hennes pryderi, reste sig och gick till modern, som satt i en gungstol, hvilken han nu med pojkaktig lekfullhet började sätta i så häftig rörelse att den gamla skrek på samma gång som hon skrattade af glädje att ha sin gosse stående där, som i forna tider. Han kom att stå nästan med ryggen vänd mot Alie, och hon kunde nu obemärkt se upp på honom. Hon hade alltid beundrat nackens fina form — figurens smidiga styrka, som hade något af en stålfjäders spänstighet, då han sprang upp så där plötsligt, som han vanligtvis brukade göra då han blef ifrig. Hans utseende hade egentligen en fin, nästan kvinlig skönhet, fast präglad af en brinnande, nervös energi och en verksam, arbetande intelligens, som hade något smittande och elektriserande. Alie hade alltid känt, att man icke kunde vara sysslolös i Rikards närvaro, och hon fann sig nu träffad af hans kritik öfver det något apatiska drömlif hon fört de åren han varit borta.

»Vårt lif har inte varit så enformigt, som du tror», sade modern efter en stund. »Du har minsann vetat att hålla oss i spänning med alla dina planer och dina vilda företag. Under fälttåget följde Alie på kartan alla dina manövrer — hon hade skaffat sig stora specialkartor från Paris och ett par digra arbeten öfver Algier. Du skulle sett henne, närsynt som hon är, hur hon låg dubbel på det stora salsbordet för att kunna se på kartan — och hur hon snäste mig, stackare, när jag ibland gjorde dumma frågor och inte hade riktigt reda på din marsch-rut. Ja, vi lefde i en spänning, som om vårt eget hus varit belägradt af fiender.»

Rikard såg på Alie och fick ett ögonblick reda på hennes blick. Han såg däri något, som liknade en reflex af det lefvande intresse modern beskrifvit. Han blef värmd häraf och närmade sig henne åter.

»Och ni väntade naturligtvis med hvarje post att få höra, att jag fallit för någon arabs kula?»

»Naturligtvis!» svarade Alie, och skalkaktigheten fick öfverhand öfver förlägenheten. »Tant såg Rikard hvarje natt ligga badande i blod på ett öfvergifvet slagfält, under det korparna då och då höggo sig ett stycke kött till föda.»

»Usch Alie, sådana otäcka ord du har. Jo, du må tro, Rikard, det var roligt, när jag höll på att förgås af ångest för dig att höra henne tala i den där vägen — —»

Rikard såg häpen ut.

»Men det gjorde naturligtvis inte Alie då!»

»Jo visst», sade fru Rode och alla de små vecken vid hennes ögon började att röra sig och småle. »Du tror kanske, att hon sökte trösta mig — att hon sade mig några vänliga och lugnande ord? Nej, långt därifrån. Hon bara grälade på mig och sade att jag var dum och löjlig och odräglig, och att om jag inte upphörde att beklaga mig skulle hon gå sin väg och jag skulle aldrig få se henne mer o. s. v.»

»Ja», sade Alie, som nu började blifva mer lik sig själf och falla in i sin vanliga, skämtsamma ton. »Det var det enda, som hjälpte. När jag riktigt hade grälat på henne en lång stund upphörde hon vanligtvis att gråta och jämra sig, och ibland lexade jag till och med upp henne så grundligt, att jag fick henne att skratta. Men talade jag vänligt till henne och sökte uppmuntra henne, då blef det bara sju gånger värre. Då blef hon riktigt ond på mig och sade, att jag talade mot mitt bättre vetande och att det vore bättre, om jag åtminstone ville erkänna att Rikard var sårad eller fången eller död eller — ja, gu'vet, om hon inte ibland misstänkte araberna för att vara människoätare och servera Rikard som stek på middagsbordet. Jo, medge, tantis lilla, att du inte var riktigt säker på den saken. Fast det vågade hon förstås aldrig säga till mig, ty då visste hon att jag skulle skämt ut henne för hennes okunnighet.»

»Tro inte på hennes dumma prat, käre Rikard!» sade fru Rode och slog henne på kinden — Alie hade

stigit upp och stod framför den gamla, lutad öfver henne, stödjande sig på gungstolens armstöd. »Ibland hittade hon på att hålla med mig och öfverdrifva min oro», fortfor hon, vänd till Rikard. »Då låtsade hon själf vara alldeles förtviflad, så att jag måste trösta henne.»

»Och det var naturligtvis bara spel?» frågade Rikard, som blifvit helt vekt stämd vid skildringen af hur dessa båda lefvat blott i tanken på honom, medan han varit ute och uppsökt äfventyr och endast tänkt på att göra sitt eget lif så rikt och intressant som möjligt. »Du var själf aldrig det minsta orolig för hur det skulle gå mig, Alie?» Hon släppte gungstolen, vände sig om och såg honom in i ögonen. Han grep hennes händer och kysste dem, men hon drog dem fort tillbaka. »Skola vi inte gå ut en stund?» frågade han. »Här känns så kvaft och jag är inte van att sitta inne en hel eftermiddag. Mamma vill inte — nej, det kunde jag tro, du har naturligtvis alldeles kommit ur vanan att promenera nu, när jag varit borta — men, Ali? Har du varit ute i dag?»

»Nej, men — —»

»Går du inte ut för hvarje dag?»

»Åhnej, inte precis!»

»Men hvad är det för ett lif! Sitta mellan fyra väggar — ung, som du är! Alie, åh, hvad jag hade lust att lära dig, hvad det vill säga att lefva! Kom med mig nu!»

Nej, Alie ville inte. Hon hade alla möjliga före-

vändningar. Hon skulle sy ut det där mönstret — hon hade litet ondt i hufvudet, det såg så regnigt ut o. s. v. Men Rikard gaf icke vika. Hans friska energi och lefnadslust verkade så smittande, att Alie själf började tycka, att hon lefvat som en riktig mullvad, och att hon väl kunde behöfva skaka af sig litet jord.

Och så gingo de -- gata upp och gata ned -- utåt Djurgården, hem öfver Ladugårdsgärdet och Lill-Jans och Villastaden. Han ville se på alla nybyggnader, alla planteringar, som vuxit upp sedan han reste. Att hon, som icke hade hans vana vid marscher och strapatser kunde blifva trött af en så lång promenad, föll honom icke in. Han hade aldrig tanke för annat, än hvad som för ögonblicket intresserade honom själf, och Alie skulle förr ha gått tils hon stupade än hon velat låtsa om att hon var trött.

Dylika promenader upprepades sedan ofta och äfven fru Rode, som under flera år fört ett nästan fullkomligt stillasittande lif, blef snart tvungen att följa med Rikard ut på visiter, på teatrar, på utfärder utåt landet.

»Jag är i alla fall tacksam, så länge jag slipper vara med om springlekar», sade gumman humoristiskt en dag då Rikard hade öfvertalat henne att följa med till en familj på landet, där det fans fullt med ungdom i huset.

»Ja, men det slipper nog inte jag», sade Alie, »fast jag aldrig har kunnat fördraga springlekar i all min dar.»

Om förmiddagarne arbetade Rikard några timmar inne i sitt rum på ett större krigsvetenskapligt verk, till hvilket han samlat material under sina resor. Han tålde då ej att störas af ett enda ljud — ingen fick röra sig i rummet utanför, ingen fick ens taga i en dörr. Alies rum låg på ena sidan om salen, hans på den andra. När det då någon gång hände att hon kom in utifrån, då han satt och arbetade, ville hon ej gå igenom salen, utan kunde sitta långa stunder i köket och vänta på, att han skulle gå ut. Detta såg modern, men det föll henne icke in att göra någon invändning häremot. För henne var det själfallet, att alt och alla skulle underordna sig under hans trefnad.

Före middagen voro alltid både modern och Alie ute i köket och hjälpte kokerskan med matlagningen, oroliga för att ej middagen skulle bli färdig på klockslag. Alie sprang af och an, lyfte på grytlocken, stack in ett vedträ i spisen för att det skulle brinna bättre, hælde upp soppan, hjälpte till med dukningen och vände på roastbiffen, mycket ängslig för att den ej skulle blifva lagom stekt. Rikard hade blifvit så bortskämd, att han nästan aldrig kunde få någon mat här hemma, som smakade honom. Modern skaffade hem kött från stadens förnämste slagtare och öfveransträngde sig i ekonomiskt afseende för att kunna bjuda honom ett godt bord. Han var visserligen alt för älskvärd för att göra någon direkt anmärkning, men hans kritiska blickar, den försigtig-

het hvarmed han först smakade på hvarje rätt, samt hans allmänna uttalanden om det förträffliga franska köket, sade dock tydligt nog, att hennes ansträngningar voro förgäfvnes.

Rikard hade emellertid ingen aning om alla dessa omsorger och fick af Alies yttranden snarare det intrycket, att hon var mycket likgiltig för alla husliga bestyr. Hon uttalade sig föraktligt om herrarnas vanliga svaghet för ett godt bord och förklarade, att en förnuftig människa icke borde ställa några andra fordringar på sin föda, än att den vore sund och närande — gurmandien vore ovärdig en tänkande varelse. I allmänhet bestred hon nästan alt, hvad Rikard yttrade, och angrep hans åsichter och lefnadsvanor på alla möjliga punkter, samtidigt med att hon i djupaste hemlighet var villig till hvilket personligt offer som hälst för att hans trefnad ej i något fall skulle störas.

Han var i allmänhet litet för hastig i sina slutsatser och alt för tvärsäker och absolut i sina omdömen, samt var van att imponera och bli trodd på sina ord i synnerhet när det gälde unga damer. Men här mötte honom för första gången hos en kvinna en kritik, som häjdade honom steg för steg, tvang honom att motivera hvarje påstående och rätta hvarje förhastad uppgift. Han öfverraskades oupphörligt af att finna, hur mycket Alie hade läst och tänkt och hvilket förträffligt minne hon hade. Hon var honom fullt vuxen på hvarje punkt af allmänt mänskligt vetande och hade till och med ej så litet fackkunskaper

i hans egna hufvudämnen, hvilka hon, då han yttrade sin förvåning öfver hennes insigter i detta afseende, sade sig ha studerat för att sätta modern i tillfälle att bättre följa honom. Han var alltid full af planer och initiativ, och han öfverraskades af den lätthet, hvarmed hon satte sig in i hans idéer äfven när det rörde ämnen så främmande för henne som strategi, förbättring af krigsmaterielen o. d.

Han blef också mer och mer lifligt intresserad af hennes samtal och tillbragte större delen af dagen i hennes sällskap. Men på samma gång som han beundrade henne och fångslades af hennes vakna intelligens, var det dock något i allt detta, som verkade litet afkylande på hans känslor. Man kunde ej säga att hon var okvinlig, hvarken i utseende, rörelser, sätt att tala eller i afseende på lynnet och karaktären; tvärt om, hennes hängifvenhet för hans mor, hennes själförsakande lif hos henne voro drag af äkta kvinnlighet — och dock! Han tog sig själf i förhör och frågade sig om det ej kanske endast var hans manliga egenkärlek, som kände sig litet kväst af att veta hvarje ord och handling stå under en kvinnas kritik; om det han saknade hos henne kanske endast var den blinda beundran, som han för så godt pris plägade vinna af hennes kön. Han sade sig själf, att det endast var hans sämre, egoistiska, egenkära jag, som kände sig tillbakastött af henne, under det att allt det bästa inom honom, hela hans djupare personlighet drog honom till denna kvinna, som förstod

honom så fullständigt, som var ett så ypperligt sällskap för honom och som skulle kunna blifva hans verkliga maka i en så mycket rikare och fullare mening än någon annan, han känt. Han började öfvertyga sig själf om, att han älskade henne. Det var visserligen ej en sådan kärlek, som han stundom drömt om — ej denna alt beherrskande lidelse, hvilken poeterna besjunga. Men han var troligtvis icke mäktig en sådan kärlek, hans fantasi och tankar voro alt för starkt tagna i anspråk af hans vetenskapliga intressen och han sade sig själf, att han i sin hustru snarare behöfde ett intelligent och angenämt sällskap, en väninna, med hvilken han kunde utbyta tankar, än en älskarinna att jollra med. Och en dag, då de voro ute på en af sina vanliga promenader bad han henne att blifva hans.

De kommo ej hem tillsammans. Alie kom först och då modern frågade efter Rikard, mumlade hon någonting om »ett ärende» och skyndade sig förbi henne och in i sitt rum med hatten på och floret neddraget för ansigtet. Fru Rode var van vid Alies underligt växlande lynne, i synnerhet sedan Rikard kommit hem, men hon greps dock nu af en oförklarlig ångest, utan att kunna göra sig reda för, hvad det var hon fruktade. Hon visste att det var lönlöst göra Alie några frågor, då hon befann sig i en sådan sinnesstämning som nu, och väntade därför otåligt på sonens hemkomst. Han kom också snart, såg nervös

V
R

och upprörd ut och drog genast modern med sig in i sitt eget rum och stängde dörrarna.

»Säg mig hvem det är, som Alie är kär i?» frågade han tvärt. »Och hvarför har mamma inte talat om det för mig?»

»Hvad säger du?» utbrast hon häpen. »Har Alie sagt att hon är kär — i någon annan än dig?»

»Nej, det har hon inte sagt, men hon vägrar kort och bestämdt att blifva min. Och hon vill ej gifva mig något skäl.»

»Åh, det är inte möjligt — det är inte möjligt!» utbrast modern. »Det måste vara ett missförstånd — jag skall tala vid henne.»

»Ja — men inte öfvertala henne», inföll Rikard och höll henne kvar. »Jag vill inte ha en hustru, som endast genom öfvertalningar blir min. Jag trodde att hon — det är obegripligt, hur man kan misstaga sig så. Försök i alla fall att få veta om det är någon annan.»

Fru Rode skyndade in till Alie och tilltalade henne i en smärtsamt upprörd ton.

»Min kära Alie, detta hade jag inte väntat af dig! Hvarför har du inte från början visat att du inte tyckte om honom? Du har ju tvärt om uppmuntrat honom med den största vänlighet och tillmötesgående? Och hvad har du egentligen emot honom? Hvar kan du finna en man, som bättre skulle passa för dig?»

»Vill tant således ha mig till sonhustru», frågade Alie skarpt och såg först nu upp med glimmande

ögon och flammande kinder. Hon var sysselsatt med att byta skodon efter promenaden. »Borde inte tant tacka mig i stället! Har jag inte alltid vetat kanske, att tant långt ifrån ansåg mig god nog åt sin son? Och tror tant jag vill tränga mig på — och bli din sonhustru mot din vilja?» Hon böjde sig åter ned och började knäppa upp den återstående kängan med en sådan häftighet, att knapparna flögo utåt golvet.

»Min gud, Alie, är jag då verkligen en sådan elak gammal käring, att det är för min skull, som du afvisat min son?»

»Nej, för min egen skull», utbrast Alie, kastade kängan framåt rummet och kröp ned på golvet för att leta efter sina skor under sängen. »För att jag inte vill att tant och jag skola bli osams — och det skulle vi naturligtvis bli, när tant såg, att jag inte gjorde din son lycklig.»

»Men — min snälla vän — det skulle du visst —»

»Nu narras tant», ropade Alie och reste sig upp med sina skor i handen. »Kan tant ha samvete att säga mig midt i ansigtet att tant tror, att Rikard skulle bli lycklig med mig?»

»Ja, men kära Alie, hvarför skulle han inte — —»

»Liksom tant inte visste det! Liksom tant inte visste, att jag är häftig och nervös och orolig till lynnet, och att han behöfver en lugn och harmonisk hustru — och liksom tant inte visste, att han behöfver pengar, när han skall gifta sig, och att hans hustru snart skall hänga tung som en kvarnsten kring

hans hals, om han tvingas att lefva i små och trånga förhållanden! Och liksom tant inte visste, att jag är en sådan natur, att i samma ögonblick jag märkte eller bara anade något sådant skulle jag, till hvad pris som hälst, försvinna ur hans lif!»

»Och först och sist!» fortfor hon efter en paus, och hennes stämma var nu sväfvande och osäker, »liksom tant inte visste, att han als inte älskar mig, att han bara inbillar sig det, därför att han trifs i mitt sällskap och därför att du och jag hålla af hvarandra — och — sådana där yttre anledningar.»

Fru Rode var förstummad. Den fråga, hon hade velat komma fram med och tvinga henne att besvara på samvete: »älskar du någon annan, efter du afvisat honom?» dog på hennes läppar. Tycktes det ej i själfva verket framgå af alt hvad Alie nyss sagt, att hon dock verkligen älskade honom? — Ej en tanke på sig själf — endast på honom och hans lycka. Detta rörde moderns hjärta djupt, hon drog Alie i sina armar, kysste henne och sade: »men *om* du ändå misstar dig, Alie? *Om* han i alla fall verkligen älskar dig? Då är det ju klart att du, och endast du, är den, som kan göra honom lycklig.»

»Nej, det tror jag i alla fall inte. Om han också älskade mig verkligt nu — fast det gör han inte, det vet jag — jag är alt för klarsynt, ser tant, det är min olycka — men *om* — så skulle jag kanske inte kunna säga nej. Ty man säger inte nej till Rikard —» hon stannade, och det for ett uttryck af öm stolthet

öfver hennes drag. »Man säger inte nej till honom!»
upprepade hon, drömmande.

»Nu går jag efter honom, Alie», utbrast modern.

»Nej, nej! låt mig tala till punkt. Jag skulle kanske inte kunna säga nej — men det vore en olycka, ty jag skulle aldrig våga tro hvarken på honom eller mig själf. Det är inte bara mot andra jag är kritisk, ser tant, jag är det framför alt mot mig själf. Jag skulle alltid plågas outsägligt af tvifvel på mig själf, af fruktan att han en dag skulle upptäcka, att han misstagit sig på mig, att jag inte kunde vara alt det för honom, som han väntat.»

»Men, kära Alie, om *du* inte kan vara tillräcklig för honom, så kan visst inte håller någon annan — —»

»Jo bevars», ropade hon ifrigt. »Hvilken annan flicka som hälst, snart sagdt, skulle passa honom bättre än jag. Andra äro inte så tviflande — de taga emot alt hvad de få utan att granska det så noga — och så kunna de så utmärkt bra nöja sig med halfheter och kompromisser, men det kan inte jag — jag ville vara alt, alt, absolut *alt* för min man — samma dag jag upptäckte, att jag inte längre vore det — —»

»Nå — hvad då, din toka?»

»Jag skulle skjuta honom», sade hon i en ton, som skulle föreställa skämtsam, men hon spände med det samma blicken i den gamla med ett par så stora, allvarsamma ögon, att denna förlorade all lust till att vidare öfvertala henne.

»Jag trodde aldrig, att du var så öfverspänd, Alie,

du med all din kritiska snusförnuftighet. På det sättet kan du ju aldrig gifta dig.»

»Nej, hvem säger annat! Man skall vara ett barn eller en idiot för att taga ett sådant steg — —»

»Ja — eller också skall man kunna *älska*. Kan man inte det, så medger jag — —»

»Älska! Tant begriper ju ingenting. Det är just, om man älskar, som man inte vågar — hvad gör det eljest — hvad skulle det göra mig, om jag gjorde Pål eller Per olycklig — men att binda en man, som man älskar, vid sig för hela lifvet — du gud, hvilket enfaldigt själförtroende!»

»Nej, Alie, nu tror jag ändå, att jag ber Rikard komma!»

»Gör det, om tant vill», sade Alie och gaf henne åter en allvarsam, nästan hotande, dunkelt glimmande blick. »Jag skall då bara upprepa mitt *nej, nej, nej*, så att det genljuder genom hela huset.»

Rikard väntade modern otåligt inne i sitt rum. Hon beredde sig att meddela honom alt, men han gjorde henne bara den enda frågan: »älskar hon någon annan?» och då hon nekande besvarade denna, ville han icke höra mer, utan tog sin hatt och gick ut.

R Hans egenkärlek var djupt sårad. Han hade litat så säkert på sin makt. Han hade aldrig förr förgäfves sökt närma sig en kvinna — han hade alltid blifvit mött på halfva vägen och ändå hade han aldrig gifvit så mycket af sig själf till någon annan, som till Alie. Och han var van att lyckas icke blott i detta af-

seende. Han hade aldrig haft en allvarsam motgång, aldrig tvingats att afstå från ett fattadt beslut, alltid genomdrifvit sin önskan i hvarjē punkt, där detta legat honom om hjärtat. Och nu tvingade honom hans stolthet att afstå från sitt mål utan att ens göra ett försök att öfvervinna det motstånd, som så oväntadt hade rest sig i hans väg. Ty att tigga sig till kärlek — nej. Han ville icke längre hafva den, han skulle icke taga emot den, om den nu frivilligt erbjöds honom.

Han hade under dessa år i utlandet alltid haft en förnimmelse af, att Alie satt hemma och väntade på honom, att hon liksom höll lyckan i beredskap åt honom, när hälst han ville komma och hämta den. Han kände sig nu förbittrad på henne, som om hon bedragit honom, och han hade en känsla af, att han nu gjort upp räkningen med sitt förflutna lif, hvilket var så nära sammanknutet med tanken på henne och att framtiden hädanefter låg fri och öppen för honom, lockande honom att söka ersättning för sina förlorade illusioner.

Han undvek Alie ett par dagar och beslöt sig sedan plötsligt för att resa bort på en tid. Han for till en badort i Norge, uppträdde där som ifrig kurtisör och förtjusade alla de unga norskorna genom sin svenska officers-elegans. Hans nuvarande sinnestämning gjorde honom synnerligen mottaglig för en verklig förälskelse. Det behöfdes blott att det nu kom i hans väg en naiv, omedveten ung flicka, mot-

satsen till Alie — och den tändande gnistan var redo att falla.

Och hon kom. Och den föll.

Fru Rode fick ett långt, långt bref — ett bref, som egentligen tycktes vara skrifvet för Alies räkning, och som hon naturligtvis också fick läsa. Detta innehöll, utom några få, men varma uttryck om hans kärlek och hans lycka, hufvudsakligen ett slags filosofiska betraktelser öfver kärleken, tydliga hopkomna som själf försvar.

»Hvarför älskar jag henne — just henne, har jag frågat mig själf. Ty hos en förnuftig människa bör det ju alltid vid hvarje handling och till och med vid hvarje känsla finnas ett därför. Jag har träffat många mer utvecklade kvinnor, som bättre än hon kunnat förstå mitt inre själslif — ja, jag har alltid företrädesvis sökt sådana kvinnors sällskap. Hvarför har jag då icke älskat en af dem?»

»Hör! hör!» inföll Alie.

»Vänta. Han lägger till något här — det är för din räkning —: »eller hvarför har, när jag älskade en af dem, jag ej varit i stånd att väcka hennes genkärlek?»

»Nu vill han stryka öfver med hartassen», afbröt Alie. »Den där lilla lögnen hade han als inte behöft besvara sig med att kasta till mig som en allmosa.»

»Åh, Alie!»

»Nå, fortsätt, lilla barn» — det var Alie som kallade fru Rode så, aldrig omvänt — »låt oss nu

inte uppehålla oss vid småsaker! Jag brinner af otålighet att få höra mer.»

»Man skulle väl kunna tycka att kärleken framföralt borde uppstå mellan dem, som bäst förstå hvarandra, som kunna lefva ett helt och fullt sjäslif gemensamt. Men det är icke så; dessa utvecklade kvinnor, som förstå oss helt, dem vilja vi hafva till väninnor — som sådana äro de ovärderliga, vi beundra dem, vi ha stor behållning af att utbyta tankar med dem, vi finna dem i hög grad intressanta, men — vi älska dem icke.»

»Nu är han litet ologisk», inföll åter Alie, som råkat i en mycket uppsluppen sinnesstämning. »Nyss älskade han dem ju — men det gör det samma, gå på bara — jag tycker om hans naiva själfmotsägelser. Således — vi älska dem ej!»

»Det är nämligen så, tror jag, att kärleken lyder helt andra lagar än hela vårt öfriga känslolif.»

»Det är sant — den kommer som en nysning — utan att man egentligen vet af, att man förkyllt sig.»

»Alie då!»

»Så ja, barnet mitt, blif inte stött! Din son är ju när alt kommer omkring inte så olik andra dödliga. Han kan väl också få snufva en gång. Nå, vidare!»

»Det erotiska hör nämligen till ett helt annat område i själen än vänskap, tillgifvenhet, sonlig kärlek och dylikt. Det hvilar mest på motsättningarnas

lag. Och därför fruktar jag, att när den modärna kvinnoemancipationen fått göra sitt verk — —»

»Åh, alt bättre och bättre! Små reaktionära snärtar också! Mins tant hur värtaligt han för bara några få veckor sedan talade för kvinnans uppfostran till mannens jämnlige — men det gör ingenting. Vidare i texten! Det här roar mig obeskrifligt!»

Hon kröp upp i soffan närmare intill fru Rode, lade sin arm under hennes och följde med i brevet, medan hon läste högt.

»När kvinnan blir lika utvecklade, lika reflekterande, rasonnerande och medveten som mannen, så kommer det erotiska, som är det mest säregna i kärlekens natur, att försvinna ur världen. Kierkegaard har rätt då han säger, att kvinnans väsende är omedelbarhet — det är däri, »das ewig weibliche» egentligen består. Ja, du skulle bara se min Aagot, mamma, så skulle du bättre än om du läste dussintals afhandlingar i detta ämne förstå hvad jag menar. Du skulle se henne med dessa öppna, blå barnaögon, som blicka så undersamma och oskuldsfulla ut i den stora, okända världen — —»

»Nej, hör!» utbrast Alie och klappade i händerna. »Hur näpet! Aldrig förr har jag vetat att Rikard var barnkär.»

Fru Rode lade handen på hennes mun.

»Tyst, otäcka unge!» sade hon. »Nu får du inte höra ett ord mer, när du hånar så där.»

»Ja, vet du hvad, jag har sannerligen också hört

nog», ropade hon och sprang upp. »Nu går jag in till mig och sätter mig att grubbla öfver kärlekens stora problem. Jag skulle ha lust att skriva en afhandling, som jag skulle kalla — vänta — jo — Kvinlighet och Erotik, skulle jag kalla den.»

Fru Rode skrattade förnöjdt åt Alies utgjutelser, som tycktes göra henne en riktig hjärtefröjd. De öfvertygade hennes omisstänksamma sinne om, att Alie ej hyste någon djupare känsla för Rikard, som hon en tid varit benägen att tro, ty då skulle hon naturligtvis tagit hans förlofning på helt annat sätt. Fru Rode skulle ej riktigt kunnat förlåta sin blifvande sonhustru, om hon vållat Alie någon hjärtesorg. Men som det nu var, var gumman innerligt glad och belåten.

Rikard sände ej något porträtt af sin fästmö, då han påstod att de alla voro ofördelaktiga. Men hans bref voro mer och mer uppfyllda af lycka, kärlek och jubel, och moderns lätt antända fantasi blef häraf starkt påverkad till den blifvande sonhustruns förmån, och hon var mycket benägen att hålla af den flicka, som gjort hennes son så lycklig, och att se henne med hans ögon i den första kärlekens idealiserande ljus.

Det hade blifvit beslutadt, att den unga norska fästmön och hennes föräldrar skulle följa Rikard till Stockholm för att lära känna hans mor och välja bostad åt de unga. Fru Rode och Alie voro därför nu ifrigt sysselsatta att ordna hemmet för de främ-

mandes mottagande. Alies lynne råkade under detta i ett nytt skede. Hon var retlig och nervös, ogillade alt hvad fru Rode föreslog och rörde sig med en sådan häftighet, att hon ett par gånger råkade slå sönder af gummans bästa porslin, under det hon lifligt förebrådde denna, att hon liksom enkom hade stält det i hennes väg. Fru Rodes goda lynne rubbades ej af detta, hon endast upphäfde en och annan from suck i sitt hjärtas innersta af belåtenhet öfver att det ej blef något af mellan Rikard och Alie.

»Så där nervös brukar Rikard också vara, så fort han har några praktiska bestyr», tänkte hon för sig själf. »Det skulle just blifvit ett skönt par! De hade väl sprungit omkull hvarandra i sin ifver, när de skulle sätta bo. — Det förstås — Aagot har väl sina fel, hon med. Men gudskelof att jag inte känner henne förut. Nu dröjer det väl i alla fall litet, innan jag kommer under fund med bristerna. Och så kan jag åtminstone tils vidare få glädjas oblandadt.»

Alie genomskådade henne fullkomligt — hon kunde läsa hvarje tanke, som rörde sig i den gamlas hufvud — och detta gjorde henne alt utom mildare stämd.

Fru Rode ville gärna, att den unga fästmän skulle bo i hennes hem under sin vistelse i staden, och hon öfverlade helt okonstladt med Alie om hur detta skulle låta sig göra, utan en tanke på att såra henne. Men en dag kom Alie plötsligt och med-

delade henne, att hon skulle flytta bort, så att Aagot kunde få hennes rum.

»Jag har skaffat mig en inackordering i närheten. Det kommer ett stadsbud hit på eftermiddagen och hämtar min koffert», sade hon i en vårdslös ton, som gjorde hela denna anordning till en sak af ytterst ringa betydelse.

Den gamla släppte soppsefven med hvilken hon just var på väg att hälla upp soppan.

»Hvad är nu detta för påfund? Hvad i all världen menar du?»

»Jag kan väl också behöfva lite omväxling», svarade hon skämtsamt. »Det är flere unga herrar inackorderade där. Och hvad skall jag här i huset att göra nu, när ende sonen är förlofvad.»

Fru Rode räckte ut sin hand och fick tag i Alies, som hon klappade.

»Jag förstår nog, hvarför du vill göra det — men jag kan inte finna mig i detta, att du rent af skulle flytta ur huset. Hvarför reser du då inte hällre och hälsar på dina vänner på landet på ett par veckor, som du ändå tänkt?»

»Nej, hör, en sådan elak gammal gumma hon är! Hon unnar mig inte ens att vara i samma stad som hennes sonhustru!» utbrast Alie med antagen munterhet. »Jag skall nu bort, ju längre dess bättre. Jag dugde nog under de ensamma, sorgliga åren, i brist på någon annan. Nu har man sin son hemkommen från Afrika och så en ung vacker fästmo

på besök — hvad skall man då med gamla Alie att göra! Men det lyckas inte, tantis», fortfor hon och gjorde en kraftansträngning för att fortfarande skämta bort sina tårar. »Se henne skall jag i alla fall. Tant skall inte få mig bort ur staden, nej inte om tant blefve tiodubbelt så elak mot mig, som tant varit hela denna tid.»

»Som jag varit», inföll den gamla med komisk förvåning. »Är det jag, som varit häftig och retlig och grälat om allting, kanske?»

»Ja, tant har ingenting sagt, men tror inte tant att jag vet hur du i dina tankar förskjutit mig och kastat bort mig, som du inte näns göra med dina utslitna klädningar en gång. Tror du inte jag vet hur du, gamla lättrörda fjolla, som du är, redan öppnat ditt hjärta för henne på vid gafvel. Hvad vet tant om henne, annat än bara det att Rikard förälskat sig i hennes oskyldiga barnaögon? Och är tant inte ändå genast färdig att taga henne på god tro i sin öppna famn? Och jag återigen — hur fick jag inte vara smidig som en katt och from som ett lam och listig som en räf, innan jag lyckades besegra tants misstro till mig och tillkämpa mig den dotterliga ställning hos tant som nu denna främmande skall komma och taga som sin naturliga rätt.»

Fru Rode kände sig träffad och gripen af dessa med låtsad skämtsamhet uttalade förebråelser. Detta hade sålunda Alie gått och burit på hela tiden och

hon hade ej tänkt på att genom ömhet och grannlagenhet mildra denna kris för henne.

»Ja, du har kanske nog rätt, gudnås! Jag är visst en riktigt elak och egoistisk gammal gumma. Men du kan väl ändå inte på allvar tro på allt det där, du nu säger. Nog vet du, att ingen i alla fall i längden kan tränga ut dig — det är nästan dumt att stå och göra dig några försäkringar om den saken, som är så självklar.»

Hon drog Alie till sig och de omfamnade hvarandra hjärtligt, Alie dock mer häftigt än innerligt, rädd som hon alltid var för att gifva vika för ett känsloutbrott.

På eftermiddagen flyttade hon verkligen, men först efter att ha gifvit fru Rode ett uttryckligt löfte att komma tillbaka när fästmän hade rest.

»Det vill säga, om tant då bryr sig om mig längre», tillade hon. »Du skall inte tro, att du kan lura mig. Märker jag, att dina känslor för mig äro en nyans förändrade, så kommer jag inte. Då reser jag utrikes och — försvinner någonstans ute i den stora vida världen — på ett eller annat sätt.»

»Försvinner! Sådana dumheter hon alltid pratar, den flickan! Hvad skall vara meningen med det där?»

»Jag gifter mig med någon svartögd spanior — tar en fransman till älskare — min man dödar honom i en duell och jag tar gift och dör! Tablå!»

Hon rabblade upp hela denna ramsa i ett enda

andetag och sprang så utför trapporna efter stadsbudet, som bar hennes koffert.

Samma dag de förlofvade kommo, skulle de vara ensamma med föräldrarna — men dagen därpå skulle Alie komma till middagen.

Hon hade tagit fram ur kofferten den ljusa, sjögröna klädningen med perlgarnityret, som hon lät sy sig i våras för Rikards skull, men som aldrig kom på då. Nu var den ej så lämplig längre, då det redan var höst, och vädret var kallt och regnigt, men det var den enda vackra klädning hon egde, och hon ville dock vara elegant för de främmandes skull. Hon såg sig i spegeln och tyckte att det glittrande perlregnet ej längre klädde henne nu då det skimmer var borta, som i våras hade gifvit en sådan glans och färg åt hennes utseende, och om hvilket hon nog visste, hvarifrån det kom och hvart det gick. Om hon nu skulle valt sig en ny dräkt, hade den visst blifvit i en kall, gråblå färg och i en enkel, sträng stil.

Emellertid kastade hon om sig en kappa och gick den korta vägen snedt öfver gatan. Men hon tyckte icke, att det var, som om hon gått i verkligheten, utan som när man går i en dröm och aldrig kommer fram. Så sprang hon upp för den korta trappan, stannade vid dörren och stirrade en lång stund med dum förvåning på namnplåten. Hon plägade aldrig gå den vägen numera, hon hade vant sig att gå köksvägen, alt sedan Rikard kom hem

och ej fick störas. Undras om lilla Aagot skulle finna sig vid att smyga sig in i köket och sitta där och vänta på att få gå in till honom!

Var det verkligen hon själf, som nu stod som en främling härute och drog i klocksträngen? Och därinnanför satt nu *dottern* i huset, redan hemma-stadd där förmodligen, redan i besittning af de rättigheter, den ställning i hemmet som hon själf först långsamt tillvunnit sig.

»Undras om hon sofvit godt i min säng i natt. Om hon fann sig själf söt och morgonfrisk, då hon satt framför mitt toalettbord i morgse och såg sig i spegeln. Åhja, hvad är det för konst att vara fraiche och vacker, då man känner sig älskad!»

Steg närmade sig i tamburen och Alie fick ett infall. Om hon skulle sticka sitt visitkort i lådan som en annan främling och gå sin väg — och så bort, bort hvar som helst i verlden, där hon hade lika stor rätt att vara som alla andra — där hon icke behöfde trängas undan för att andra skulle få plats.

Hon stod i alla fall kvar orörlig och hörde, att det var Rikards steg, som nalkades. Han bugade sig litet stelt och generadt, men hon tryckte hjärtligt hans händer och lyckönskade honom. Hennes sinnesstämning hade plötsligt kastat om igen, hon visade sig glad och otvungen, full af älskvärd förbindlighet och uppsluppen lekfullhet.

Då hon kom in i det lilla hvardagsrummet neg hon skämtsamt djupt för frun i huset.

»Goddag, goda fru Rode, hur står det till? Det var länge sedan vi råkades. — Ljusen sitta snedt i kronan», hviskade hon blixtnabbt, i det hon vände sig om för att hälsa på Aagot.

Hon såg en lång, smärt, elastisk flickgestalt i en elegant, tätt åtsittande marinblå sammetsjacka med en liten uppstående husarkrage, ur hvilken framstack ett ljust, mycket litet hufvud med slätstruket, glänsande hår och ett rosigt, strålande ansigte.

»Presentation behöfs inte», sade Alie och omfamnade henne. »Vi känna hvarandra. Jag känner åtminstone dig genom de mest värtaliga beskrifningar i Rikards bref.»

»Är hon inte rätt söt?» hviskade fru Rode senare till Alie. Hon skulle haft lust att uttrycka sig i långt starkare ordalag, ty hon var alldeles betagen i sin svärdotter, men hon vågade ej för Alie.

»Hon är förtjusande», sade Alie med stor värme.

Själf kände hon sig aldrig ha varit så litet till sin fördel som i dag. Den ljusa klädningen var fadd bredvid denna mjuka, dunkla sammet, som så väl framhöll figurens smidighet och ansigtets blommande ungdomlighet. Och hon kände själf att hennes sätt var forceradt och nervöst bredvid detta fullkomligt lugna väsende, som medvetandet att för första gången vara älskad förlänade den unga Aagot, hvilken vid sitt första inträde i verlden hade mött kärleken

och därför trodde att det var naturligt att lifvet måste le mot henne och alla hålla af henne.

Rikard var dock ej någon sentimental fästman. Han sysselsatte sig ej mycket med sin fästmö, kanske af grannlagenhet mot Alie, kanske också af en känslans blygsamhet, som förbjöd honom förlofvades vanliga utställning af sina känslor till allmänt påseende. Han var mycket uppmärksam mot Alie som vanligt, och hon var hela dagen så liflig och underhållande, att hon väckte de främmandes beundran såsom en ovanligt spirituel ung dam. Hon och Rikard skötte nästan ensamma samtalet. Aagot yttrade föga, det mesta af hvad som talades om var främmande för henne, men detta tycktes ej oroa henne eller göra henne förlägen, hon bibehöll hela tiden sitt blida, klara uttryck af ogrumlad lycka och orubblig tillförsigt till sin kärleks makt.

Alie hade väntat att få se de förlofvade upptagna uteslutande af hvarandra, att uppfånga ömma ögonkast och att pinas häraf. Men nu var det något i denna deras ytterliga förbehållsamhet, som sårade henne ännu mer. Att se dessa båda sitta där så lugna och passiva och visa sig älskvärda mot henne och låtsa som om de vore intresserade af att tala med henne — och så veta, att alt detta bara var spel, att hon var dem lika likgiltig som hvem som hälst, som gick förbi på gatan — och att de inom sig egde en verld af oändlig rikedom och skönhet, som var alt för god för att vanhelgas af en enda

blick från henne — hur det sargade henne! Men hon talade alt jämt — skämtade, högg in i de andras samtal med oväntade infall, disputerade, berättade — och hörde hela tiden sin egen röst som på ett långt afstånd.

Aftonen kom, då de främmande bröto upp. Fru Rode hade hela denna dag haft ett pinsamt medvetande om hvad som låg bakom Alies sprittande glädtighet, och en dunkel känsla af att det skett henne en stor oförrätt. Det plågade henne att hon skulle gå därifrån som en främling, och hon häjdade henne därför, då hon reste sig för att taga afsked, och hviskade till henne: »Du får inte gå, Alie min. Kan du inte stanna och ligga på soffan i min sängkammare?»

»Jo, vet tant, det vill jag riktigt gärna», svarade hon, till den gamlas glädje och öfverraskning.

Fru Rode var en stund sysselsatt med att ordna hvarjehanda i rummen och i skafferiet, sedan alla sagt godnatt. Då hon slutligen kom in i sin sängkammare fann hon Alie stående midt i rummet med den ena armen stödd mot den andra och handen knuten under kinden, ögonen mer än vanligt dunkla och besløjade, stirrande medvetslöst rakt in i ljuset, som brann på toalettbordet. Då fru Rode närmade sig henne fick blicken åter lif, färgen steg uppåt kinderna, hon sprang emot den gamla, kastade sig i hennes famn och utbrast: »Nu skola vi hålla ihop, vi båda gamla! Säg, tantis?»

Så borrhade hon in ansigtet under den gamlas haka och så kom det fram med en skälfning i stämman: »Åh, hon är den lyckligaste — den lyckligaste varelse på jorden!»

»Alie, älskade barn — känner du det så? Hvarför visade du då själf tillbaka samma lycka, då den erbjöds dig?»

Än en gång lyckades det Alie att, efter sin gamla vana, beherska sitt känsloutbrott med ett skämt.

»En sådan fåfång gammal mamma», ropade hon och kom åter fram med ansigtet. »Tror hon nu inte strax att jag menar, att den största lycka på jorden är att få hennes son till man. Nej — hon är den lyckligaste därför, att hon vågar tro på sin lycka. Att känna sig älskad och att tro, att man kan göra honom lycklig, som man älskar — ja, det är det bästa, jag kan tänka mig. Men ser tant», hon knäppte händerna öfver den gamlas axel och lutade smekamt sin kind däremot. »En sådan lycka fins bara för den Eva, som inte ännu bitit i äpplet, och som därför inte blifvit fördrifven ur det omedvetnas paradis. Nu förstår jag mycket väl, att det är sådana kvinnor, som männen älska.»

»Du skulle således inte bita i äpplet, Alie, om du ännu hade valet fritt?»

Hon svarade ej strax. Hon blef stående i samma ställning och ögonen blickade allvarsamma och grubblande framåt rummet. Slutligen upplyfte hon huf-

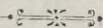
EVA

vudet och kastade det tillbaka med en liten bestämmd knyck.

»Jo», sade hon. »Det skulle jag göra ändå.»

Så kom det åter något drömmande och nästan ömt i blicken, och hon utbrast i vek ton: »Men hon är söt, Aagot, åh, hvad hon är söt!»

GUSTEN FÅR PASTORATET.

GUSTAV T. B. WASHINGTON

»**G**usten får pastoratet», sade gamla fru Muurmeister — *Muur* med två *u*, ty familjen var adlig. »Ni må säga hvad ni vill, men jag känner på mig, att han får det.»

»Det har mamma sagt så många gånger förr, när han sökt och inte fått», sade fröknarna Muurmeister, verkliga fröknar redan långt innan Aftonbladsfröknarna blefvo uppfunna.

»Ja, det kan väl hända, men nu har jag en alldeles säker aning. Ja, ja, ni få väl se, ni få väl se.»

Hon nickade med det gamla darrande hufvudet och smålog.

»Åh kära mamma, det lyckas aldrig något för en af oss. Vi höra inte till de människor, som ha tur här i världen, inte. Åhnej — man skall förstå att skuffa sig fram, om man skall komma någonstans — men det kan inte Gusten.»

»Kära Amalia, jag vill inte höra sådant syndigt tal. Tur och otur — det är ett mycket dumt uttryck, som kan passa för hedningar, men inte för kristna människor. Vi veta ju, att det är en kärleksrik Gud, som styr våra öden.»

»Ja, det tror jag det — när man kan vara som mamma! Men mamma är som ett barn, som ingenting vet om hur det går till i världen.»

»Alla böra vi vara som barn inför vår Herre», sade gamla fru Muurmeister.

Det låg en viss mild frid öfver hennes väsende. Den hade först kommit med den höga ålderdomen — länge nog hade hon varit som Amalia missnöjd, bitter, alltid klagande öfver världens orättvisa och öfver sitt och sina barns tunga, glädjelösa lif. Hon hade ej varit en af de naturer, som lätt underkasta sig — en orolig, verksam själ, full af otillfredsställda men aldrig slocknande förhoppningar — men nu var hon öfver 80 år och lifvet började visa sig för henne som ett landskap i skymningsstunden, då de små tillfälliga linierna underordnade sig och synas oväsentliga och endast de stora dragen framträda. Hon hade fått denna ålderdomens lyckliga slöhet som gjorde att bekymren numera gledo henne lätt förbi. Bara Gusten fick pastoratet — det var egentligen det enda, hvilket nu låg henne riktigt om hjärtat, där hon satt mild och fredlig i en länstol med sin stickstrumpa.

Midt emot henne vid fönstret hade Amalia sin plats. Därifrån var den lifligaste utsigten nedåt torget och därför skulle Amalia sitta där, ty det roade henne så mycket att se på de förbigående. Där gamla fru Muurmeister satt såg man endast uppåt gränden och hon hade valt den platsen, när de flyttade dit.

Amalia tog emot arbeten från Handarbetets Vänner.

Hon sydde mycket väl och hade äfven en liten talang att rita mönster.

Vid det andra fönstret, som vette helt och hållet åt gränden, satt den äldsta af »flickorna», Hilda, som redan fyllt sina 60 år, men dock var den skickligaste arbetskan af dem alla tre. Hilda var litet låghalt och hade aldrig, som de andra, haft några förhoppningar på lifvet. Därför hade hon också redan i ungdomen, då de andra fladdrade oroligt omkring och hoppades på sagans förtrollade prins, lugnt intagit sin plats i lifvet bland de obemärkta arbetsmyrorna. »Hilda hade aldrig haft någon fantasi», sade Amalia. Hon försörjde sig med att brodera på lakan och näsdukar. Det betalade sig ganska bra, och som hon var ytterst flitig var det förnämligast på hennes inkomster, som hela familjen lefde.

»Men hur man kan sitta på det sättet och brodera år ut och år in bara på hvitt, det begriper inte jag», sade Amalia. »Färgerna är det som ger lif åt arbetet. Att brodera i färger, det är nästan som att måla — jag kallar det inte för handarbete, jag kallar det för skön konst.»

Också kunde Amalia ibland tillbringa en hel förmiddag med att grubbla öfver sammansättningen af fyra färger i ett mönster. Om det blå borde vara ytterst i kanten eller det röda, om det gröna borde tagas i den ljusare nyansen eller i den mörkare! Men dessa förmiddagars färgstudier betalade sig icke.

Jetta, lilla Jetta, som ännu var ung och barnslig

med trippande gång, rosiga kinder och de nättaste små fötter — Jetta, hon skulle naturligtvis gifta sig — men i afvaktan härpå hade hon nu i 20 år sysselsatt sig med att måla — icke med garner, som Amalia, utan med verkliga färger. Hos henne hade familjens konstnärliga anlag riktigt utvecklats sig. Då hon var 17, 18 år — d. v. s. för omkring 20 år sedan — hade hon tagit lektioner i akvarellmålning för en ung konstnär, som gick vid målarakademien, men var hemma hos sin mor i Upsala under ferierna. Ja, hade Jetta velat då, så kunde hon nu varit fru till en stor konstnär, som fick sälja sina taflor i Paris — det var åtminstone Amalias öfvertygelse. Men Jetta hade alltid något så förnämt tillbakadraget i sitt sätt emot herrarne — enligt Amalias uppfattning. Men herrarne sade att hon var sipp, och att ingenting är odrägligare än sippa fruntimmer.

Emellertid hade Jetta använt sin lilla talang på många olika sätt. Nu satt hon vid ett stort hvitt slagbord midt på golvet och målade små blomrankor, foglar och fjärilar på gratulationskort, som hon fick sälja i boklådorna. Hon målade vanligtvis helt och hållet på fri hand och hade en förunderligt fin blick för naturens sanna former och färger. Men långsamt gick det, ty Jetta var ytterst ordentlig. Amalia beundrade henne mycket, men kunde ej underlåta att oombedd gifva henne goda råd och små tillrättavisningar.

»Nej, söta Jetta, ser du inte, att den där stjälken

är för tjock, — och vänta, det där bladet får inte sticka ut så där. Tag hit, min unge lilla, låt mig visa dig.»

Jetta otålig: »Om du ville sköta ditt och låta mig få vara i fred. Jag blir så nervös af detta eviga petande och kältande, att jag ingenting kan göra till slut.»

Och emellanåt moderns röst, förmanade som till två barn: »Flickor, flickor, inte ska' ni gräla nu».

Hilda, lutad öfver sitt broderi, sade aldrig ett ord. Den Hilda var så besynnerligt inbunden.

Nu ringde det på tamburdörren. Amalia och Jetta foro upp.

»Så du har skräpat ner här!» utbrast Jetta. »Det är alltid så, att man skall behöfva skämmas, när det kommer folk.»

Amalia fort att plocka undan alla tillbehör och kasta dem huller om buller in i kammaren innanför.

»Arbete är väl ingen skam, barn», sade modern, som satt lugn kvar vid sin stickstrumpa.

Jetta ordnade i hast framför spegeln sitt svarta, glänsande hår, som för öfrigt ej behöfde ordnas, då det alltid låg fint och blankt, glättadt med kvittenslem. Hela hennes dräkt var också alltid nätt och putsad med en ansats till elegans, som man skulle haft svårt att förklara, då hennes enda klädning var vänd och upprustad många gånger. Hon trippade nu med lätta små steg till dörren för att öppna, medan Amalia, som däremot aldrig var riktigt färdig-

klädd, då hon satt hemma och sydde, försvann bakom en skärm, hvilken afdelade det tämligen stora rummet så att hon kunde ha sin sofplats undangömd.

Nu hörde man i tamburen Jettas utrop: »Ah-nej, se lilla Matilda. Så innerligt snält att inte glömma bort oss!»

Amalia bakom skärmen och modern från länstolen vid fönstret instämde genast:

»Åh, är det Matilda! Nej se lilla öfverstinnan! Så alt för snält! Ja, Matilda är då alltid så rar!»

Aldrig blef man så hjärtligt välkomnad någonstädes som hos Muurmeisters. Det var verkligen lönande att streta upp för de branta trapporna för att se dessa glada och förnöjda ansigten. En liten visit var här en stor vänskapstjänst — en epok i deras enformiga, glömda tillvaro.

Öfverstinnan var systerdotter till fru Muurmeister, men hennes lefnadsvilkor voro mycket olika. Hon lefde med i stora verlden och betraktades med mycken vördnad af kusinerna.

»Nå, kära moster, hur går det med pastoratet?» frågade hon nu, i det hon satte sig.

»Jo, denna gång så lyckas han alt, gudskelof. Det hörs på allting, att de äro mycket angelägna om att få honom däre.»

Öfverstinnan blef något öfverraskad. Hon hade hört motsatsen och hade just kommit dit för att förbereda dem på att Gusten icke skulle få pastoratet. Hennes man hade släktingar där i församlingen och

hon visste, att hans profpredikan gjort ingenting mindre än lycka. Han hade just icke ordet i sin makt, den beskedlige Gusten, och med utförsgåfvorna var det också som det kunde — och dessutom hade han enskildt pratat så mycket dumheter, som han alltid gjorde — sagt att han skulle utrota läsarpaket och dylikt. Öfverstinnan, som själf var en varm anhängare af den nyevangeliska rörelsen fann detta mycket upprörande, och hon kunde ej afhålla sig från en liten anmärkning.

»Moster bör kanske inte göra sig alt för säker», sade hon. »Det fins mycket andligt lif där i församlingen. Och jag tror inte, att Gusten förstår dessa rörelser.»

»Hvarför skulle han inte förstå dem?» frågade den gamla frun, genast flammande upp. »Tror du kanske inte, att Gusten är en lika gudfruktig människa som någon läsare?»

»Så — lilla mamma, tag inte så illa vid sig», afbröt Jetta, mäklande, rädd att modern skulle såra deras högt värderade gäst. »Matilda menar visst inte att säga något ondt om Gusten.»

»Man kan vara gudfruktig på många sätt», sade öfverstinnan. »Men det rätta, andliga lifvet är dock något annat, och det tror jag inte ännu har vaknat hos Gusten.»

»Det är bara för att Gusten inte förstår sig på att sucka och himla sig som läsarna», hördes nu en röst bakom skärmen, och Amalias hufvud med ena

sidan af håret uppsatt på en stor valk och det öfriga hängande i glesa testar visade sig som hastigast.

»Jag kan verkligen inte rasonnera med dig om sådana ämnen så länge du står där bakom skärmen», inföll öfverstinnan i något retlig ton. »Vill du komma in och sätta dig ned, så skall jag svara dig.»

»Det är ingenting att rasonnera om», sade fru Muurmeister. »Jag vet inte hvad ni mena med ert tal om andligt lif och alt det där. Men det vet jag att det rätta sättet att frukta Gud det är att lyda hans bud. Och säger icke bibeln själf, att den som hedrar far och mor honom skall väl gå. Och det har Gusten gjort och om han inte förstår sig på de modärna talesätten och sådant, så är han i alla fall den bästa son och den bästa människa som kan finnas.»

Den gamla hade blifvit helt darrande på rösten och var färdig att brista i gråt.

»Seså, söta mamma, lugna sig», sade Jetta orolig. »Få vi inte bjuda lilla Matilda något? Åhjo, litet saft! Din rara dotter Maria var just här i förra veckan och presentade oss med den allra delikataste saft, som hon själf kokat.»

Fru Muurmeisters naturliga gästfrihet tog vid denna lyckliga vändning i samtalet öfverhand öfver hennes sårade moderskänslor. Hennes största fröjd var att bjuda, och hon tog genast sin nyckelknippa och gick ut i köket för att ordna tillbehören till den lilla trakteringen.

»Men inte skall moster själf ha besvär», invände

öfverstinnan, som var litet ångerfull öfver att ha gjort henne ledsen.

»Jo, kära du, mamma vill alltid göra allting själf», inföll Amalia, som fortfarande var osynlig till större delen af sin personlighet. »Hon tror aldrig oss om det minsta.»

»Åh, söta Amalia, så du talar», sade Jetta, som ej fann sin systers öppenhjertighet riktigt *comme-il-faut*. »Lilla mamma är road af att syssla med sådant där.»

»Men kommer då aldrig Amalia in?» inföll nu öfverstinnan. »Och kan inte Jetta vara snäll och sitta ned ett ögonblick — ni äro så oroliga af er, så att man kan ju inte få talas vid riktigt.»

Jetta hade nämligen hela tiden gått och sysslat med de få möblerna, slätat öfverdraget på en stol, tagit upp en knappnål från golvet, blåst bort några damkorn från byrån, rättat på gardinen och haft allehanda små bestyr — det hade hon alltid, när där var främmande, liksom Amalia alltid uppehöll sig bakom skärmen tills den främmande var färdig att gå, då hon kom ut uppfiffad så godt hon kunde, men nätt och jämt färdig.

Hon visade sig nu med ett gulnadt och litet skrynkligt spetskrås kring halsen. I hennes ungdom gick man alltid med uringad klädning, och hon hade aldrig riktigt kunnat vänja sig vid de höga klädningslifven, som hon fann missklädande, hvarför hon gärna vek undan klädningen fram till och lät den långa,

magra, mörka halsen synas i en trekant, hvilket tog sig något underligt ut tillsammans med en gammal grå klädeskofta och en tunnsliten svart sidenkjol full med stoppar och garneringar. Hon var mycket lång och mager med smala höfter, hvarför kläderna hängde och slängde på henne som kransarna på en majstång, — som en student en gång ohöfligt hade uttryckt sig vid en 1:sta maj-fest. Men då hon var ung, hade man liknat hennes figur vid en liljestängel, och hon hade en gång fått en serenad, och det var något af medvetandet häraf som ännu rörde sig i hennes högt burna hufvud.

Flickorna slogo sig nu ändtligen ned på hvar sin stol på ömse sidor om öfverstinnan, som blifvit vänligen nedskuffad i den rangliga soffan med nedsutna resårer och lappadt öfverdrag.

»Nå, kära Matilda, berätta nu! Hvad nytt från stora världen?»

»Jag är så sällan med ute nu för tiden. Nu sedan Maria är gift får Anna följa med henne.»

»Nå, söta du, hörs det inte af något parti för Anna ännu?» frågade Jetta.

»Jag tror aldrig Anna blir gift», invände Amalia. »Hon är inte på det viset — hon är för stursk mot karlarna — alldeles som Jetta.»

»Åh, söta du», sade Jetta och rodnade. »Skulle hon inte bli gift — en så vacker flicka!»

»Än se'n!» utbrast Amalia och gaf Jetta en be-

undrande blick. »Det vore minsann inte den första skönhet, som ginge ogift.»

»Kära flickor, inte är det alltid någon lycka att bli gift», sade modern, som kommit in och sysslade med glasen.

»Nej, det förstås, det säger mamma alltid», inföll Amalia. »I alla fall så — jag vet hvad jag vet jag.»

»Hvad då?» frågade öfverstinnan med ett litet leende i ögonvråerna. Hon visste mycket väl, hvad som skulle följa.

»Åh, flickor bli inte gifta som ha sådana mödrar som mamma.»

»Du menar att moster ingenting gjort för att gifta bort er?»

»Åhja — jag säger ingenting. Men ingen skall inbilla mig, att fattiga flickor bli gifta om man inte gör det ringaste för att ställa om ett parti.»

Detta var flickornas stående förebråelse mot modern — Amalias högljudd och när hvem som helst hörde på, Jettas mera förtäckt och aldrig i främmandes närvaro. Men aldrig hörde de en förlofning omtalas utan att den dök upp.

»Ja — alla mödrar äro då lyckligtvis inte som mamma — annars skulle det väl aldrig bli några giftermål af.»

Fru Muurmeister visste med sig själf, att hon varit så långt ifrån att vilja hindra döttrarna från att gifta sig, att hon tvärtom skulle varit hjärtligt glad, om någon friare anmält sig. Men flickorna hade nu

en gång sin fixa idé, och modern brydde sig numera aldrig om att svara på deras förebråelser.

»Jag hoppas att Anna skall skaffa sig en verksamhet, som gör henne oberoende», sade öfverstinnan. »Hon har ingen förmögenhet att vänta. Jag funderar på att låta henne lära sig dubbla bokhålleriet för att kunna komma in på något kontor.»

För första gången under samtalet lyfte nu Hilda på hufvudet med ett uttryck af intresse.

»Hvad du gör rätt i det», sade hon.

»Hur kan Hilda säga det», inföll Amalia. »En fin flicka af familj som Anna!»

»Och så okvinligt sedan», sade Jetta. »Att sitta så där på ett offentligt kontor och arbeta bland främmande karlar.»

»Och förtjäna lika mycket som karlarna och blifva fri och själfständig som de», sade Hilda, energiskt. »Och så mycket mer utvecklande just detta att komma i beröring med män och dela deras arbete.»

»Ja, jag säger då det, att jag begriper inte, hvar Hilda får sina idéer ifrån», utbrast Amalia. »Jag har aldrig förr hört att du var så svag för karlarna, kära Hilda.»

»Och jag har aldrig förr hört, att du var så nöjd med vårt lif, att du inte skulle önskat det annorlunda», inföll Hilda.

»Tvista inte, kära flickor!» sade modern. »Jag håller med Amalia, en kvinna bör framför alt vara kvinlig, och jag tycker inte om de modärna påfunden

att draga henne ut ur hemmet, där hon i alla fall alltid skall komma att ha sin rätta plats.»

»Hade man gifvit flickor en annan uppfostran i vår ungdom», sade Hilda, »så hade alt lilla mammas ålderdom kunnat vara ljusare och sorgfriare. Och hade det berott på mig att välja min lott, inte hade jag blifvit »kvinlig», det är säkert. Hvarför skulle man frivilligt krypa in i en snäcka, om man hade frihet att gå omkring.»

»Stackars Hilda, det är hennes sjuka fot, som gör henne missnöjd», sade Amalia halfhögt till kusinen. »Det kommer öfver henne ibland, fast hon för det mesta är så lugn och nöjd.»

»Visst är jag lugn och nöjd», sade Hilda, som uppfångat de sista orden. »Och medan jag sitter och drar nålen ut och in genom tyget, så gläder jag mig åt att de flickor, som växa upp nu för tiden, blifva riktiga, hela människor, och inte som vi — bara — jag vet inte, hvad jag skall kalla det — bara kvinnor.»

»Jag skall alltid vara stolt öfver att vara en sann kvinna», sade Jetta och rodnade åt sin egen kvinlighet.

»Ha ni inte haft det grufligt hett här i staden i sommar?» frågade öfverstinnan, som ansåg ett meningsutbyte i rent objektiva ämnen alldeles gagnlöst i denna krets.

»Åh, det är inte så farligt», sade Jetta. »Vi ha ju det stora, luftiga torget utanför» — det var salu-

torget med bondvagnar och luktande matvaror —
»och så sitta vi ofta i parken med en virkning.»

»I Carolinaparken?» frågade öfverstinnan.

»Nej, hu, i Carolinaparken är nog vackert, men där är så ensligt och trist. Vi gå hällre nedåt ån — där är det så mycket lif och så hör man den vackra musiken från flustret.»

Öfverstinnan tänkte medlidsamt, att det var en bra sorglig ersättning för landet, denna lilla dammiga fläck med sitt oroliga lif.

»Ni få lof att komma och hälsa på oss en dag på landet», sade hon. »Skola vi strax sätta ut en dag? Nästa torsdag t. ex.?»

»Tack, lilla goda Matilda. Du är då alltid så innerligt rar. Men båda kunna vi inte lemna mamma. Men om Amalia får komma kanske?»

Om Hilda kunde det aldrig bli tal — hon gick med så stor svårighet, att hon nästan aldrig lemnade sitt arbetsbord vid fönstret.

»Hvarför just jag?» inföll Amalia genast. »Jetta kan väl behöfva komma ut lite. Hon längtar så mycket ut, stackars unge. Och hon har ofta så svår hufvudvärk.»

»Ja, men du som hostar så styggt. Sjöluften skulle bestämdt göra dig godt.»

Det var som om det gält en riktig brunnskur. En enda dag på landet betydde för dem lika mycket som för andra en hel sommarvistelse.

»Nå, ni kan ju komma den ena först och den andra sedan», sade öfverstinnan.

Nej det kunde då ej gå för sig — men de ville icke säga hvarför. Öfverstinnan gissade dock skälet. Järnvägsbiljetten fram och tillbaka kostade två kronor och det hade de ej råd att bestå sig två gånger i sommar. Öfverstinnan funderade nu på, hur hon på ett grannliga sätt skulle kunna komma fram med att hon naturligtvis ville bjuda på resan — men de goda flickorna hade sin lilla stolthet och kämpade så tappert emot hvarje yttre sken af fattigdom.

Efter en länge fortsatt tvist mellan systrarna, då samma skäl och motskäl oupphörligen upprepades, blef det slutligen bestämdt att Jetta skulle fara om torsdag.

»Men hur dags kommer hon hem då?» frågade modern.

»Sista tåget går kl. 9. Hon kan då vara hemma till 10.»

»10!» utbrast fru Muurmeister. »Gud bevars, skulle Jetta gå ensam på gatorna så dags! Nej, goda Matilda, det får hon då visst inte.»

»Kära moster, inte gör det någonting. Nu för tiden kunna till och med unga flickor gå ensamma så dags en sommarqväll. Och vid min och Jettas ålder — —»

Det for en liten skugga öfver Jettas ansigte, men hon sade ingenting. Hon var 5 år yngre än sin kusin. Men den goda Matilda hade på senare tiden tagit sig en vana att tala om dem såsom jämnåriga. Det var litet löjligt af Matilda, ty hvilken som såg dem

bredvid hvarandra skulle strax finna hur mycket yngre Jetta var. Hon visste bestämdt, att hon ej såg ut att vara mer än högst tretti år, och nog var det då litet förargligt att blifva ansedd som jämnårig med en stor korpulent fru, som hade två barnbarn. Men det var nu Matildas lilla svaghet.

»Jag har aldrig tillåtit mina flickor att vara ute sent», sade fru Muurmeister, som ej kunnat lära sig att betrakta sina döttrar som fullvuxna. »Det ser så slarfvigt ut, tycker jag, och jag skulle dessutom vara i en dödlig ångest.»

»Ja, så blir jag hemma då och vi tala inte vidare om den saken», sade Jetta. »Så är det alltid när jag skall ut, det är inte annan råd än att sitta hemma jämt.»

»Åh, hvarför skall du säga så», sade modern bedröfvad. »Nog vet du, att jag så gärna unnar dig att komma ut litet.»

Det blef nu ändtligen bestämdt, att Jetta skulle fara om torsdag, hvarefter öfverstinnan tog afsked, besluten att skicka henne en femma i ett bref. Det var lättare än att komma och sticka den i handen på henne.

Jetta hade emellertid funderat ut att hon möjligen kunde ha lite pengar att lyfta i akademiska boklådan, der man tog emot af hennes kort till försäljning. Hon ville gå med detsamma och höra efter, det var så treffligt att gå i sällskap med öfverstinnan, så att värdinnan, en simpel vaktmästar-enka, som gärna tog

sig en förtrolig ton mot dem därför att de bodde på vinden, kunde få se att de voro verkliga ståndspersoner.

»Om lilla Matilda tillåter, så ville jag gärna göra sällskap ut», sade hon.

Öfverstinnan visste, att det skulle bli ett stort tålamodsprof att vänta på henne, men hon satte sig dock resigneradt ned i soffan igen.

Det var icke någon liten affär för Jetta att kläda sig för att gå ut och promenera. Blott hattens påsättning tog närmare en halftimme — och hvart enda litet hårstrå skulle jämnas och glättas, hvarje damkorn på kappan borstas af, hvarje veck på klädningen ordnas. Ett par gånger tittade hon i dörren och ropade — ena gången på Amalia, som hade haft hennes nya underkjol till låns då hon var ute härom dagen, och hvilken hon nu ej kunde återfinna på sin rätta plats, och andra gången på modern för att få låna nyckeln till deras gemensamma byrå, hvilken den gamla alltid bar i fickan. Slutligen, efter en hel timmes förlopp, kom hon ut färdig, vårdad och nätt som hade hennes dräkt kommit direkt från sömmerskan.

»Du skall väl inte gå ut alldeles utan pengar», sade modern och tog fram två 25-öringar ur sin byrålåda och lemnade dem åt Jetta, som med tacksamhet stoppade dem i sin tomma portmonnä. Ingen af flickorna egde någonsin själfva ett öre, ty det lilla de förtjänade lemnade de alltid, genast åt modern, af hvilken de sedan mottogo som gåfva alt hvad de behöfde.

Den gamla och Amalia följde nu med ut i förstugan och modern lutade sig öfver barrieren för att se de bortgående i det längsta — det gjorde hon alltid, då någon gick ifrån henne, och det var alltid ett så långt och hjärtligt afsked som om det vore för lifvet.

Amalia ropade i trappan efter kusinen: »Hälsa så mycket till din man, herr öfversten — och hälsa din dotter, den lilla kammarherrinnan — och din son, löjtnanten också!»

Flickorna hade sin särskilda lilla beräkning med dessa högljudda afskedshälsningar och detta upprepande af titlar, som de alltid läto återskalla i trapporna, då någon besökande lemnade dem. Midt emot på vinden bodde en arbetarefamilj, och de ville gärna att »det där folket» skulle höra, att de ej precis voro deras gelikar — »sånt där folk» vill eljest lätt blifva närgånget.

De hade en mycket stor missaktning för »sånt där folk» och höllo strängt på klasskilnaden som en gudomlig institution som ej utan stora vådor för samhället kunde rubbas.

Då Jetta kom hem igen efter att ha varit ute ett par timmar, var hon mycket glad. Hon hade fått 5 kronor i boklådan och lemnade genast modern de tre — de återstående två gömde hon i sin portmonnä till den stora resan, som nu upptog alla hennes tankar. Nu skulle hon också få samla några fina gräs, som hon länge behöft för sina teckningar.

»Hvad Matilda är innerligt god och snäll», sade hon.

»Ja, och det är då så roligt med henne att man alltid lugnt kan vända henne ryggen till», sade Amalia, som, vare sig på grund af ledsamma erfarenheter eller af naturlig ömtålighet, ständigt hade en hemlig ångest för att blifva förlöjligad. »Det vet man då, att hvad hon säger på ens rygg, inte är det annat än godt.»

»Nej, det är då säkert», instämde modern och Jetta.

Vid middagsbordet i sitt hem på landet satt öfverstinnan emellertid och beskref hela sitt besök hos de smålustiga kusinerna. Och hela familjen skratade hjärtligt.

»Det var roligt att få lilla tante Jetta hit ut», sade sonen, löjtnanten. »Då skall jag kurtisera henne litet, så blir hon så glad — fast hon naturligtvis kommer att se mycket värdig ut.»

Medan gamla fru Muurmeister själf var sysselsatt att duka fram middagen på det stora slagbordet, ringde det åter på tamburdörren. Denna gång gick hon själf och öppnade — hon visste nog hvem det var, som brukade komma vid denna tid på dagen.

Det var hennes son, som med stor ömhet och hjärtlighet kysste sin gamla mor. Han var komminister i en landtförsamling nära Upsala och brukade komma åkande in med en bondvagn torgdagarna för att hälsa på henne.

»Hur mår lilla mamma i dag?»

»Åh, bröstet känns alt lite tungt, men vid min ålder får man inte räkna på småkrämpor.»

Han klappade henne på axeln och sade stolt, vänd till en obefintlig publik: »Kan någon ana att hon är 84 år fyllda? Det vill jag fråga.»

»Nå, käre Gusten, har du ännu inte hört något om hur det går?»

»Nej, jag har inte hört något ännu — men jag kan vänta utnämningen hvad dag som helst.»

Den gamla hade börjat oroas af tvifvel efter samtalet med öfverstinnan.

»De tyckte ju om din predikan?» frågade hon. »Det har du ju fått höra från flera håll?»

»Ja, det är vid min salighet säkert», sade komministern och spottade mot kakelugnen. Det var meningen att det skulle komma i spottlådan, men han kunde ej sigta väl.

Jetta for genast upp. »Det är för otrefligt, Gusten, att du inte kan lägga bort det där ständiga spottandet. Man kan ju aldrig få ha snyggt. Och det där oupphörliga harskandet och skrapandet med halsen är så fasligt störande.»

»Nå nå, Jetta lilla, du vet ju, att han inte rår för det.»

»Nej, jag har ju en kronisk katarr, vet jag.»

»Katarr! Jo, det är visst troligt. Man har väl inte en katarr i årtal häller.»

»Jag säger dig ju, att den är kronisk», skrek Gusten, som alltid blef häftig, då systrarna började

göra anmärkningar mot honom. »Om den inte räckte länge, så vore den ju inte kronisk. Men du kan inte latin, och man kan därför inte begära, att du skall förstå det.»

Han satte sig ned i soffan så att resårerna knakade.

»Men du sade väl bara ingenting oförsigtigt om läsarna», sade modern, återkommande till det viktiga ämnet om pastoratet.

»Oförsigtigt — nej, sanningen sade jag dem helt enkelt och simpelt. Jag sade dem, att det skulle bli slut med det fördömda kolportörväsendet och att Guds ord skulle rent och klart predikas — och att folket skulle lära sig att gå i kyrkan igen, i stället för att springa i bönehusen. 'Guds hus hafven I gjort till en röfvarkula', sade jag.»

»Men det passar ju inte als på de förhållandena», anmärkte Hilda tort.

»Passar det inte?» Han snurrade rundt i soffan med en sådan fart, att ännu en fjäder sprang. »Du är snäll och välmenande, kära syster, men det där skall du inte lägga dig i, för det förstår du min själ inte. Men tror du inte, att jag vet, hvad jag säger? Och tror du kanske inte, att jag är hemma i Guds ord?»

»Men till hvem sade du det där, Gusten lille?»

»Ja, se det var nu en löjlig historia», sade komministern och började skratta. »Det var till patron på Åkersberga. Men sedan fick jag veta, att han var just den värsta läsare af dem allihop och att det var

han, som skrifvit till fosterlandsstiftelsen efter kolportörer!»

»Gud hjälpe oss, Gusten, det har du inte talat om förut.»

»Ja, det var en förbaskad historia», sade Gusten och skrattade igen på sitt bullersamma sätt med händerna i byxfickorna och kroppen framåtböjd. »Men det gjorde ingen skada», fortfor han och blef allvarsam. »Tvärtom, jag öfvertygade honom — jag har all möjlig anledning tro att jag öfvertygade honom.»

»Hur kan du tro det?»

»Jo, det märktes på honom. Han blef så tyst och försjunken i sig själf — och sedan lät han mig under hela middagen få tala ut allt hvad jag tänkte utan att göra det ringaste inpass. — Åh, det är en mycket förnuftig man — han böjer sig för argumenter — det gör han. — Hvad är det?» röt han med detsamma, då Jetta sysslade med något bakom hufvudet på honom.

»Jag skulle bara ta bort den där antimicassarn», sade Jetta. »Du förstör den alldeles med din hårpomada.»

»Hvad skall det tjäna till att ha sådant där skräp, som man inte får begagna», invände han otåligt.

»Jag skall säga mamma — en sak var det i synnerhet, som gjorde ett djupt intryck på min kära läsarpatron», fortsatte han. »Han intresserade sig mycket för fångarne, hans hustru var med i en fruntimmersförening och brukade gå omkring i länsfängelset

och tala med fångarna och ge dem skrifter och sådant. Och då passade jag på och stack mig in i en mellanmening och berättade om den där fången, som jag talade med härom året, och om hur jag lade ut lagen och profeterna för honom och skakade upp hans samvete, så att karlen hängde sig på natten.»

»Men Gusten!» ropade Jetta.

»Hvad nu då?» frågade han och häjdade sig just som han ämnade putsa sin näsa.

Jetta pekade på näsduken, som han hade i handen. Den bestod nästan bara af ett hål, som han nu trädde fingrarna igenom, i begrepp att föra dem till näsan.

»Ja, hvarför laga inte mina systrar mina kläder?»

Hilda reste sig på sitt litet mödosamma sätt och tog utan ett ord näsduken ur hans hand samt satte sig ned att stoppa den.

»Du bryr dig i alla fall aldrig om att vara snygg», sade Jetta. »Så länge du går med den där gamla slängkappan, ser du ut så att man måste skämmas för dig, om man möter dig på gatan.»

Den gamla slängkappan hade sin egen lilla historia. Det var väl åtminstone i 20 år som den varit både omodärn och sliten, och hvart år hade det varit tal om att köpa en ny och pengar hade varit aflagda enkom för detta ändamål — men dessa pengar funno dock alltid till slut vägen till moderns knappa kassa. Ehuru detta kunde vara simpelt nog att räkna ut, hade dock Jetta aldrig förstått sammanhanget mellan den gamla kappan och de pengar, modern fick.

»Gusten är så märkvärdigt envis med den där kappan», brukade hon säga.

Men denna gång tröstade brodern henne med att han nu verkligen hade beställt sig en ny ytterrock, som han skulle inviga i höst, då han reste till det nya pastoratet. Och därmed voro de åter inne på sitt favoritämne. De satte sig till bords och under middagen, som den gamla frun själf lagat — flickorna förstodo knappt så mycket som att koka potatis — gjorde de upp planer för framtiden. De skulle allesammans flytta till den nya prestgården — flickorna skulle få hvar sitt lilla rum på vinden och modern ett stort fyrkantigt hörnrum bredvid sonens och med utsigt åt kyrkan.

»Och kyrkogården», tillade den gamla. »När du sedan låter bära mig ut dit, så har du mig ändå så nära — jag har alltid så innerligt önskat att få dö på landet.»

»Nej, inte dö, men lefva skall min lilla mamma — lefva för oss alla, som behöfva henne.»

Den gamla smålog. »Kanske ännu några år, om Gud så vill. Men om jag också inte får lefva med er därefter, så skall jag ändå dö lycklig, då jag vet att mina stackars flickor inte stå ensamma och hjälplösa och vet att ni hålla ihop allesamman. — Men det värsta är», inföll hon strax därefter, »om du en gång skulle vilja gifta dig, Gusten. Hur skall det då gå?»

Hon kom aldrig ihåg, att hennes gosse var 65 år gammal.

»Så gifter jag mig i alla fall inte med någon, som inte gärna har mamma och flickorna i huset.»

Strax efter middagen måste komministern gå, och han och modern togo ett mycket ömt afsked af hvarandra som vanligt. De följde honom alla utom Hilda ut i förstugan, men då Amalia tog honom i hand nere i trappan ropade modern honom tillbaka — hon ville ha hans sista handslag. Sedan sprungo de till fönstret och nickade åt honom; därefter på torget var det flere som skrattade åt den gamle mannen med den underliga kappan, som oupphörligt vände sig om och viftade med hatten samt till och med kastade slängkyssar upp till det lilla fönstret med de tre ansigtena mot rutan. Nu svängde han just om hörnet och till Jettas förtviflan tog han upp ännu en trasig näsduk ur fickan och lät den fladdra för vinden.

Sedan han helt och hållet försvunnit ur sigte återtog fru Muurmeister sin stickstrumpa. Men hon var ovanligt trött i dag, lät snart arbetet falla i knät och somnade. Flickorna rörde sig så ljudlöst som möjligt för att icke störa henne. Hon vaknade snart igen af en lindrig hostattack och begärde litet bröstsaft. Hon hade hostat litet hela sista året, men så obetydligt, att hon aldrig velat rådfråga någon läkare. »Det är bara litet maghosta», sade hon, »och det hör till ålderdomen.»

Bröstsäften lindrade retningen och hon somnade igen. Efter några ögonblick vaknade hon och frågade hvad klockan var.

»Ni skall få se att utnämningen står i Post och Inrikes i qväll», sade hon. »Jag såg det så klart och tydligt i drömmen nyss — då ha vi nog Gusten här igen i morgon.»

»Skall inte lilla mamma lägga sig nu?»

»Jo, jag tror det är bäst.» Hon reste sig och begynte själf att bädda sin säng. Men då hon böjde sig ned angreps hon af en svindel och föll framstupa.

Flickorna sprungo förskräckta fram och lyfte upp henne samt förde henne till en stol. Medan Amalia och Jetta öfverhopade henne med förebråelser för att hon aldrig ville tillåta dem att göra något för henne, gick Hilda tyst och ordnade bädden samt hjälpte henne att kläda af sig. Modern och Amalia hade sina sofplatser i det yttre rummet, Jetta och Hilda i det inre. Men nu ville Jetta också ligga därute för att vara till hands, om modern behöfde något, och Amalia erbjöd henne sin bädd, emedan hon själf ville sitta uppe och vaka. Men då Jetta hörde detta ville hon också vaka, och systrarna råkade i en af sina vanliga tvister. Amalia blef vid sådana tillfällen alltid så högljudd och Jettas lilla fina diskant var så genomträngande, att det var plågsamt för den sjuka att höra dem.

»Gräla inte, flickor små», bad hon med trött stämma. »Jag förstår nog er välvilja, men det är inte als någon fara med mig, jag vill bara ha lite ro och ingen behöfver ligga hos mig. Men sätt er nu bara här hos mig och låt mig säga några ord, som ligga mig på hjärtat.»

»Jetta», började hon och tog sin yngsta dotters hand. »Du får inte misstycka, men jag måste be dig om något. Jag kanske inte lefver så länge som tils Gusten får tillträda pastoratet. Vid min ålder kan det ju vara slut när som helst och ni få kanhända flytta dit utan mig. Men då skall du komma ihåg att inte kälta så mycket på Gusten om alla småsaker — om att han spottar och det där. Ser du, männen tycka aldrig om sådant — det sade min salig mor mig, då jag gifte mig, och jag var sedan ständigt så noga med att aldrig göra några anmärkingar öfver min mans små ovanor. Sådant skall man blunda för, det tillhör kvinnan och är nödvändigt, om hon skall kunna göra sig behaglig för mannen. — Och jag ville så ogärna, när nu Gusten tar er i huset, att han någonsin skall känna det som ett band — ni böra alltid tänka på att göra honom så mycken trefnad som möjligt.»

Då komministern kom hem på aftonen gick han upp till prostgården för att få titta på Posttidningen. Där stod utnämningen — af en af hans medsökande.

»Det är ditt eget fel, då du aldrig kan låta bli att prata smörja», sade prosten i all vänskaplighet. »Hvarför kunde du inte tiga med dina meningar tils saken var klar. Sen kunde du ju alltid tids nog fått skräfta och ta mun full. Du är i alla fall så hjärtans beskedlig, när det gäller handling, så du biter min sann inga får.»

»Vill bror säga att jag borde sticka under stolen med min mening?» röt komministern med en dun-drande predikostämman, bakom hvilken sinnesrörelsen skalf. »Nej, bror, en ärlig man har jag varit hittils och det hoppas jag kunna förbli till döddagar.»

Härmed gick han. Det var redan skumt, så att han stapplade sig snafvande fram genom prostgårdens trädgård. Ännu sedan han kommit ut på vägen hörde prosten hur han harskade sig, snöt sig och spottade långt ut i luften.

Inkommen i sitt eget lilla tarfliga ungarhem sjönk han ned på en stol strax innanför dörren och blef sittande i mörkret med hatt och kappa på utan att röra sig. Han satt där alldeles som hopfallen med händerna slappt liggande på knäna och hufvudet långt ned mellan axlarna. Han hade icke längre ens tillräcklig energi att harska sig, utan slemmet stockade sig i halsen så att han andades stönande.

Det var ett helt lifshopp, som hade släckts för honom i dag. Han hade nu i mer än tretti år hållit på och sökt nästan hvarje pastorat, som blifvit ledigt. För hvarje gång hade han varit lika barnsligt förhoppningsfull, för hvarje gång hade han gjort sig skyldig till en eller annan taktlöshet, som gjort honom omöjlig, och för hvarje gång hade missräkningen blifvit alt bittrare, och det hade blifvit honom alt tyngre att komma till modern och systrarna med det svikna hoppet.

Men denna gång var det bittrare än någonsin,

ty nu var slutligen hans hopp och mod fullständigt brutet. Han var gammal nu, det kände han för första gången, alt för gammal för att börja bygga upp något nytt, alt för gammal för att längre springa omkring på uppvaktningar hos vederbörande och blifva skrattad åt i smyg, som han nog visste, att han mången gång blifvit.

Men detta var ändå icke det värsta. Det värsta var, att hans mor var för gammal att vänta längre. Hon var för gammal att vänta på den bekymmerfria ålderdom, som hon så väl behöft få åtnjuta efter ett sträfsamt och glädjefattigt lif. Skulle hon nu gå i grafven utan den minsta lilla ljusglimt, med bitterheten af ett helt lifs svikna förhoppningar? Han kände sig nästan som en otacksam, ovärdig son! Skulle han göra henne bara sorg i hennes höga ålderdom, han som velat vara hennes tröst och stöd?

Då han följande dag kom till staden gick han först in till skraddaren och gaf återbud om den nya öfverrocken och bestälde i stället en varm vinterkappa till modern af det tyg, han redan köpt.

Långsamt med tunga steg närmade han sig moderns bostad. I förstugan möttes han af värdinnan, som i en tämligen skarp ton underrättade honom om, att hon hade att fordra hyran af herrskapet däruppe för sista kvartalet. Fröknarna hade sagt, att komministern snart skulle få pastorat, och då skulle han betala för dem. Hon ville nu veta om det skulle bli något af, ty hon hade annars andra spekulanter.

De hade ej nämt ett ord för honom om sin förlägenhet, liksom de öfverhufvud taget aldrig bådo honom om penningar. De visste att han gaf, så länge han hade något — och det var icke mycket, icke ens så mycket, att han än i dag kunnat göra sig fri från de skulder, han ådragit sig under sin studietid.

Hvar skulle han nu taga pengar från till hyran? Stackars Hilda hade varit klen sista tiden, det borde han tänkt på. Hon hade naturligtvis ej kunnat få ihop den summan nu.

»Och så skall jag be pastorn vara god torka sig om fötterna och inte dra opp all den där leran i min snygga förstuga», sade värdinnan i retlig ton.

Komministern såg litet häpen på sina fötter. Han hade kommit till fots från landet i dag — det var icke torgdag och han hade ej kunnat få åka. Han skrapade sina stöflar mycket samvetsgrant, men spottade i detsamma inåt förstugan. Nu bröt värdinnans länge samlade galla riktigt fram.

»Var så god och låt bli det där!» ropade hon. »Här skall då alltid se ut som i ett svinhus, när pastorn har varit här.»

Men då tröt slutligen den beskedlige komministerns tålamod; han höjde varnande sin hand med en åtbörd, som han företrädesvis brukade använda vid sina predikningar på bot- och bönedagar och utbrast: »Kvinna, bevara din tunga. Den är en liten lem och dock kommer den stora ting åstad!»

Och därefter skyndade han uppför trapporna det fortaste han orkade.

Denna lilla förargelse hade emellertid verkat ganska välgörande; den hade förstrött hans sinne från den tryckande sorgen och då han kom i vindstrappan hade han glömt både pastoratet och hyran för värdinnans gälla stämman, som ännu ljöd i hans öron, och han hade beslutit att skaffa modern en annan bostad och mer hyfsadt värdfolk.

Han såg nu båda de yngre systrarna komma ut på vinden, följande en af familjens gamla vänner, som varit på besök. Han märkte ej att de voro klädda i någon slags besynnerlig, hopplockad sorgdrägt.

»Ah, allra ödmjukaste tjänare, fru professorska, hur står det till, — hur står det till?»

»Jag tackar», svarade hon med bortvändt ansigte och skyndade sig hastigt undan.

Komministern undrade öfver systrarnas tystnad; han var så van att höra deras afskedsrop i trapporna och trodde i sitt hjärtas enfald, att detta blott var en skyldig och bruklig höflighet, hvarför han nu fullgjorde systrarnas försummelse och ropade med sin ljudeliga stämman:

»Min ödmjuka hälsning till herr professorn — och till min gudson, den unge herr kandidaten också!»

Jetta lade nu sin hand på hans axel och då såg han först, att hon var förgråten och knappt kunde tala af sinnesrörelse. Hela den bedröfliga verkligheten kom nu med ens för hans minne. De hade redan

hört nyheten, det var tydligt. Professorskan hade naturligtvis talat om den. Och därför var det som båda flickorna gräto. Och modern?

Han stannade och drog efter andan.

»Mamma?» frågade han blott.

De svarade ej utan drogo honom in och stängde dörren. I tamburen kastade de sig båda gråtande om hans hals. »Mamma?» upprepade han ännu en gång. Han hade nu blifvit så skroflig i halsen att han knappt kunde tala hörbart.

»Hon är död», snyftade systrarna fram.

Han slet sig lös från dem och störtade, snafvande öfver tröskeln och tumlande med kroppen, som om han vore drucken, fram öfver golfvet och föll tungt ned på sina knän vid moderns bädd. Här dolde han hufvudet i händerna och det började arbeta våldsamt i bröstet på honom.

Borta på sin vanliga stol vid fönstret åt gränden satt Hilda tyst med händerna för ansigtet. Amalia och Jetta omfamnade hvarandra och gräto som hjälplösa barn, som ej visste hur de skulle kunna finna sig till rätta i den stora, obekanta världen utan modern.

»Hur gick det till?» kunde slutligen komministern få fram.

»Det var i natt», började Jetta.

»I natt!» han lyfte på hufvudet. »Var det i natt? Dog hon i natt?»

»Ja, i natt, klockan 2.»

»I natt», upprepade han ännu en gång. »Var någon främmande hos er i går afton då?»

Systrarna förstodo ej frågan. Hilda var den enda, som kunde beherska sina snyftningar tillräckligt för att omtala förloppet.

»Nej, mamma gick och lade sig strax sedan du hade gått. Hon hade lite hosta och var mycket matt, men vi trodde inte det var något farligt. På kvällen talade hon mycket om dig och hur det skulle bli för oss, när du fick pastoratet. På natten begynte hon fantisera litet och trodde att du redan hade fått det. Och så sade hon: 'du skall inte vara ledsen, Gusten lilla, för att du måste bära mig dit ut. Kyrkogården ligger ju så nära — du har mig ju strax utanför fönstret' — och en stund senare lyfte hon hufvudet, som om hon lyssnade, och sade: 'är det min son, kyrkoherden, som kommer?'»

Härvid brusto systrarna ut i högljudd gråt, men Hilda lade med en för henne ovanlig mildhet sin hand på broderns axel och sade: »Var det inte godt, Gusten, att hon fick dö i den tron? Hur det nu må gå med pastoratet — *hon* blef i alla fall inte sviken i sitt hopp.»

Det började arbeta häftigare i komministerns bröst; han harskade sig våldsamt, fick slutligen stämman klar och utbrast: »Gudskelof! Gudskelof! Så är det ju som om jag fått pastoratet i alla fall!»

Från Z. Hæggströms Förlagsexpedition hafva
nedanstående svenska originalarbeten utkommit:

PENSELDRAG

Skizzer och studier af **GEORG NORDENSVAN.**

Sagan om drömlandet. — I våren. — Qvalm. — På lustresa.
— Prolog I. — Prolog II. — Sista akten. — Han som skulle bli
konstnär. — Höst. — Karlberg. — En midsommarnattsdröm. —
Familjen Lindblom. — Den siste vikingen. — Hur en bok till-
kommer.

Pris: 2 kronor 75 öre.

I HARNESKI!

Roman af **GEORG NORDENSVAN.**

Pris: 2 kronor 50 öre.

MARIANNE

Svenskt original af **M. R—s.**

Pris: häftad 2 kronor.

VÅRSTORMAR

Roman af **M. ROOS.**

Pris: häftad 3 kronor.

BLAD UR MIN PRAKTIK.

Berättelser af **Anders R.....n.**

Häftad 6 kr. 75 öre; elegant inbunden 8 kr. 25 öre.

GUNNEL

SAGA OM ETT DRÖMLIF

af —th—

Pris: häftad 4 kronor.